

Samhällsbyggnad

Enligt sändlista

2022-12-19 SvK dnr 2022/244 SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Utgåva	Datum	Kommentar
0.2	2023-12-05	Möten med länsstyrelsen och Laponiaförvaltningen under år 2023 har lagts till.
0.1	2023-04-18	Ny version. Yttranden från Gällivare kommun kompletteras och Norrbottens ornitologiska förening läggs till efter det kompletterande samrådet för delsträckan inom utredningsområde V. Kommunen och föreningen yttrade sig över hela sträckningen.
0.0	2022-12-05	Nyupprättat dokument

Redogörelse för genomförda avgränsningssamråd angående ny 400 kV-ledning till Vitåfors i Malmberget i Gällivare kommun från Porjusberget alternativt Messaure i Jokkmokks kommun, Norrbottens län.

Denna samrådsredogörelse omfattar de samråd som genomförts inför ansökan om koncession för en ny 400 kV ledning till Vitåfors i Malmberget, Gällivare kommun från Porjusberget alternativt Messaure station i Jokkmokks kommun. Samråden utgörs av avgränsningssamråd enligt 6 kapitlet miljöbalken, samt samråd inför ansökan om tillstånd enligt 7 kapitlet 28a § miljöbalken för den nya 400 kV ledningen som kommer beröra Natura 2000-områdena Stubba, Muddus, Abborträsk, Råneälven, samt Torne och Kalix älvsystem.

Affärsverket Svenska kraftnät planerar för en ny kraftledning från befintlig stamnätsstation i Porjusberget alternativt Messaure till en ny station intill Vitåfors industriområde i Malmberget, Gällivare kommun. Kraftledningen planeras att byggas som en 400 kV luftledning för växelström och i planerna ingår att uppföra en ny station i närheten av Vitåfors. Syftet med den nya kraftledningen är att ansluta Hybrit-

SVENSKA KRAFTNÄT

BOX 1200
172 24 SUNDBYBERG
STUREGATAN 1WWW.SVK.SE
REGISTRATOR@SVK.SETEL 010 475 80 00
FAX 010 475 89 50

en demonstrationsanläggning för koldioxidfritt stål till transmissionsnätet och försednen med ström via stamnätet.

För att bygga eller använda elektriska starkströmsledningar i Sverige krävs enligt ellagen (1997:857) tillstånd, nätkoncession för linje. Då en luftledning med en spänningsnivå på minst 220 kV och en längd av minst 15 km alltid bedöms innebära betydande miljöpåverkan ska en specifik miljöbedömning göras och samordnas enligt 6 kap. 28-46 §§ miljöbalken. Den specifika miljöbedömningen innefattar bland annat samråd om hur miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) ska avgränsas, framtagande av MKB samt att den skickas till den tillståndsgivande myndigheten som i sin tur skickar ut den på remiss och gör den slutliga miljöbedömningen. Avgränsningssamrådet som ingår i denna process avser bland annat verksamhetens lokalisering, omfattning och utformning samt de miljöeffekter som verksamheten kan antas medföra. Därutöver om innehåll och utformning av MKB.

Avgränsningssamrådet ska enligt 6 kap. 30 § miljöbalken ske med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten samt med de övriga statliga myndigheter, de kommuner och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten. Samrådet är en möjlighet för berörda att lämna synpunkter avseende den planerade verksamheten.

Denna samrådsredogörelse syftar till att beskriva samrådets genomförande, vad som framkommit vid samrådet och redogöra för resultatet av Svenska kraftnäts ställningstagande avseende inkomna synpunkter. Därutöver redogörs för hur utformningen av MKB utvecklas och avgränsas utifrån inkomna synpunkter. Synpunkterna tillsammans med övrig information är viktiga för att planera koncessionslinjen med minsta möjliga påverkan för människors hälsa och för miljön.

Beslut om denna redogörelse har fattats av avdelningschef Samhällsbyggnad Katarina Larsson efter föredragning av Caroline Lundgren. Matilda Schön, tf. enhetschef Tillstånd Entreprenad har deltagit i ärendets slutliga handläggning.

Sundbyberg, den 19 december 2023

Mathilda Schön

Anna Spångö

2023-12-27

2023-104548-0001

Innehåll

1	Avgränsningssamrådets genomförande	5
1.1	<i>Innan avgränsningssamrådet</i>	5
1.1.1	<i>Tidig dialog</i>	5
1.1.2	<i>Myndighetsdialog</i>	6
1.2	<i>Om avgränsningssamrådet</i>	7
1.3	<i>Efter avgränsningssamrådet</i>	8
2	Inkomna synpunkter	9
2.1	<i>Länsstyrelse och kommuner</i>	10
2.2	<i>Sektorsmyndigheter enligt hushållningsförordningen</i>	23
2.3	<i>Övriga myndigheter</i>	30
2.4	<i>Rennäring och berörda samebyar</i>	33
2.4.1	<i>Dialog med samebyar</i>	33
2.4.2	<i>Inkomna skriftliga yttranden under avgränsningssamrådet</i>	35
2.5	<i>Intresseföreningar och övriga aktörer</i>	36
2.6	<i>Berörda fastighetsägare och allmänheten</i>	44
2.7	<i>Hur miljökonsekvensbeskrivningen utvecklas efter inkomna synpunkter</i>	50
2.7.1	<i>Förändring av innehåll och utformning av MKB</i>	51
2.7.2	<i>Inventeringar och ytterligare utredningar inför framtagande av MKB</i>	52
2.7.3	<i>Avgränsningar av MKB</i>	52
	Bilageförteckning	56

1 Avgränsningssamrådets genomförande

Avgränsningssamråd har skett med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas vara särskilt berörda av verksamheten samt med de övriga statliga myndigheter, de kommuner och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten eller åtgärden, se bilaga 2 Sändlista remissinstanser.

1.1 Innan avgränsningssamrådet

1.1.1 Tidig dialog

Som en del av projektets utredningsfas genomförde Svenska kraftnät under maj-oktober 2021 tidiga möten/kontakter med länsstyrelsen, berörda kommuner, Försvarsmakten, Laponiatjuottjudus (Laponiaförvaltningen), Boliden, Inlandsbanan, LKAB, fem samebyar och Riksantikvarieämbetet. Mötena syftade till att ge tidig information om varför ledningen behövs och kring föreslagen utformning. Ytterligare tre samebyar - Tourpon, Jåhkågasska tielde och Udtja bjöds in till tidig dialog men ansåg sig inte bli berörda av projektets utredningsområde.

Tabell 1. Sammanfattning tidig dialog

Dialog med	Typ av dialog	Månad/år
Länsstyrelsen	Möte	Maj 2021 och januari 2022
Gällivare kommun	Möte	Juni 2021
Jokkmokks kommun	Möte	Maj 2021
Försvarsmakten	Möte och brev	Möte maj 2021, remissbrev skickades ut i juni 2021, yttrande inkom juni 2021
Laponiatjuottjudus	Möte	Augusti 2021
Boliden	Möte	September 2021
Inlandsbanan	Möte	September 2021
LKAB	Möten, mail	Oktober 2021
Samebyar (Slakka, Báste čearru, Gällivare skogssameby, Sirges och Unna tjerusj)	Möten, e-post, telefon	Juni-oktober
Riksantikvarieämbetet	Möte	Maj 2021

1.1.2 Myndighetsdialog

Då projektet fått investeringsbeslut och övergått i projektfas genomförde Svenska kraftnät myndighetsdialog med Länsstyrelsen i Norrbottens län och Gällivare och Jokkmokks kommuner samt andra särskilt berörda myndigheter, Sametinget och Laponiatjuottjudus (Laponiaförvaltningen). Myndighetsdialogen avsåg olika alternativa utredningskorridorer i syfte att inhämta ytterligare information om dessa inför beslut om val av korridor.

Inför myndighetsdialogen skedde annonsering i följande tidningar: Norrbottens Kuriren och Norrländska Socialdemokraten den 8 januari 2022, se bilaga 5 annonsering i dagstidningar.

Tabell 2. Sammanfattning myndighetsdialog

Dialog med	Typ av dialog	Månad/år
Länsstyrelsen*	Möte	Januari 2022
Gällivare kommun	Möte	Januari 2022
Jokkmokks kommun	Möte	Februari 2022
Laponiatjuottjudus (Laponiaförvaltningen)	Möte	Januari 2022
Sametinget	Möte	Januari 2022

Myndighetsdialogen mynnade ut i den korridor som utsetts till huvudalternativ från Porjusberget (P, P1). Dessutom utarbetades en alternativ korridor från Messaure (M) då det finns utmaningar vid bland annat passage av Stubba Natura 2000-område vilket påverkar alternativ från Porjusberget, se figur 1 nedan.

Eftersom verksamheten ska antas medföra betydande miljöpåverkan har inte något undersökningssamråd enligt 6 kap. 24 § första stycket miljöbalken genomförts.

Figur 1. Korridor som utgör huvudalternativ P och P1 samt alternativ korridor M.

1.2 Om avgränsningsområdet

Avgränsningsområdet inför ansökan om tillstånd för nätkoncession och Natura 2000-tillstånd utfördes enligt 29-32 §§ 6 kap. miljöbalken. Det inleddes med utskick av samrådsinbjudan den 13-14 april 2022 med hänvisning till var underlag kan laddas ned. Utskicket gjordes till länsstyrelsen, kommuner, sektorsmyndigheter enligt hushållningsförordningen, övriga myndigheter, intresseorganisationer, övriga aktörer och berörda fastighetsägare, se bilaga 2 Sändlista. De fastigheter som låg inom och i nära anslutning till korridorerna ansågs vara berörda av verksamheten eller åtgärden (drygt 120 fastighetsägare). Svenska kraftnät önskade synpunkter fram till den 24 maj 2022. Förlängd svarstid gavs till Försvarsmakten (8 juni) och Jokkmokks kommun (21 juni). Ett samrådsmöte med Riksantikvarieämbetet hölls efter samrådstidens utgång (9 juni), samt inkom yttrande från Sámiid Riikkasearvi (Svenska Samernas Riksförbund, SSR) 20 september.

Som en del av avgränsningssamrådet genomfördes även möten med Länsstyrelsen, Gällivare kommun, Jokkmokk kommun, Riksantikvarieämbetet, Laponiaförvaltningen, samt Sirges, Baste čearru och Unna Tjerusj samebyar.

Avgränsningssamrådet kompletterades med två informationsmöten i form av öppet hus där Svenska kraftnät presenterade projektet och svarade på frågor om utbyggnadsförslaget. Öppet hus hölls den 26 april 2022 i Porjus (Laponia Porten), och den 27 april i Gällivare (Folkets hus). Inför öppet hus skedde annonsering i följande tidningar: Norrbottens Kuriren och Norrländska Socialdemokraten den 16 april 2022 och Kometen annonsblad den 12 april 2022, se bilaga 5 annonsering i dagstidningar. Protokoll förs inte på dessa informationsmöten, däremot noteras antalet besökare.

I tabell 3 nedan ges en sammanfattning över möten och öppet hus som genomförts i avgränsningssamrådet.

Tabell 3. Genomförda möten och öppet hus

Dialog med	Typ av dialog	Månad/år
Länsstyrelsen	Möte	April 2022
Gällivare kommun	Möte	April 2022
Jokkmokks kommun	Möte	Maj 2022
Riksantikvarieämbetet	Möte	Juni 2022
Laponiatjuottjudus (Laponiaförvaltningen)	Möte	Maj 2022
Sirges sameby	Möte	April 2022
Báste čearru sameby	Möte	April 2022
Unna tjerusj sameby	Möte	Maj 2022
Fastighetsägare, allmänhet och andra intressenter m.fl.	Öppet hus	26 april 2022 i Porjus (Laponia Porten), och den 27 april i Gällivare (Folkets hus).

1.3 Efter avgränsningssamrådet

Arbetet med att sammanställa inkomna yttranden påbörjades efter samrådstillfällets utgång. I denna samrådsredogörelse beskrivs hur samrådet har genomförts, samt redogörs för inkomna yttranden. Till samrådsredogörelsen är bifogat en lista över inkomna yttranden, se bilaga 3.

Inkomna synpunkter under samrådsprocessen beaktas under arbetet med att ta fram en förordad koncessionslinje. Därefter utförs ytterligare utredningar för att i nästa steg ta fram en miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Ett antal möten hölls efter

avgränsningssamrådet och det kompletterande samrådet för delsträcka V under tiden för framtagning av MKB:n. Dessa redovisas i tabell 4 nedan.

Tabell 4. Genomförda möten

Dialog med	Typ av dialog	Månad/år
Länsstyrelsen	Möte	Januari 2023
Laponiatjuottjudus (Laponiaförvaltningen)	Möte	Januari 2023 Februari 2023 November 2023

Under mötet med länsstyrelsen presenterades delsträcka V i detalj. Vidare har miljöpåverkans utbredning från projektet, utformning av planerade bygg- och tillfartsvägar samt skyddsåtgärder inom de berörda Natura 2000-områden diskuterats med syfte att få myndighetens synpunkter inför detaljprojektering och framtagande av MKB för tillstånd inom Natura 2000-områdena.

På de ovannämnda mötena med Laponiaförvaltningen presenterades och diskuterades följande: HIA:s struktur och innehåll, analys av landskapsbild, påverkan på naturmiljö samt kulturmiljö.

2 Inkomna synpunkter

I detta avsnitt redogörs för inkomna synpunkter i avgränsningssamrådet. Synpunkter med relevans till den föreslagna verksamheten bemöts i sammanställningen. Yttranden där man inte haft något att erinra mot förslaget sammanställs i respektive avsnitt.

Yttranden har inkommit från länsstyrelsen i Norrbottens län, Gällivare kommun, Jokkmokks kommun, Region Norrbotten, elva sektorsmyndigheter och sju övriga myndigheter, tre intresseorganisationer och tre andra aktörer, en sameby samt tre privatpersoner.

Svenska kraftnät behandlar personuppgifter i samband med samråd och framtagande av miljökonsekvensbeskrivning (MKB) samt ansökan om koncession. Uppgifterna behandlas som en följd av en rättslig förpliktelse och/eller som en del i utförandet av en uppgift av allmänt intresse. Om du lämnar uppgifter om dig själv i samband med samrådet kommer uppgifterna att behandlas i nödvändig utsträckning för samrådet,

framtagandet av MKB:n och ansökan om koncession. Svenska kraftnät sammanställer en samrådsredogörelse. Samrådsredogörelsen innehåller de personuppgifter (namn) som inkommit i samband med att yttrande skickats in, redogörelse för det som yttrats och Svenska kraftnäts bemötande. Samrådsredogörelsen är allmänt tillgänglig. Den delas med de som deltagit i samrådet och publiceras på Svenska kraftnäts hemsida. Den skickas även till Energimarknadsinspektionen i samband med ansökan om koncession.

Ytterligare information om hur Svenska kraftnät hanterar personuppgifter finns på Svenska kraftnäts hemsida <https://www.svk.se/webbplatsinfo/om-webbplatsen/personuppgifter-och-offentlighetsprincipen/>. Där hittar du också information om dina rättigheter, hur du kan framföra klagomål och kontaktuppgifter till personuppgiftsansvarige och dataskyddsombud.

2.1 Länsstyrelse och kommuner

I denna del redogörs för yttranden från länsstyrelsen, region och berörda kommuner. Följebrevet till inbjudan till samråd remissinstanser som skickades ut återfinns i bilaga 3.

1#Länsstyrelsen i Norrbottens län

Länsstyrelsen i Norrbottens län har sammanfattningsvis lämnat följande synpunkter.

Landskap

Laponia är utpekad som världsarv på grund av både natur- och kulturvärden. Påverkan på världsarvet ska beskrivas i kommande handlingar, utifrån båda perspektiven.

Fotomontage från flera platser krävs för att den visuella påverkan av ledningen på utpekade kulturmiljöer, landskapsbild och upplevelsevärden ska kunna förstås och bedömas. Exempel på platser är:

- > Peltovaara
- > Natura 2000-området Abborrträsk
- > Besöksområdet Sör-Stubba inom Muddus nationalpark
- > Rallarstigen
- > Dundret

Ni bör samråda med till exempel kommunen och Laponiatjuottjudus om det finns fler platser där den visuella påverkan behöver beskrivas.

Naturmiljö - allmänt

Kommande ansökan och MKB ska innehålla en artskyddsutredning som ska beskriva skyddade arter enligt Artskyddsförordningen (2007:845) som påverkas av ledningen och utreda behovet av artskyddsdispens. Arter som omfattas av både artskyddsförordningen och Natura 2000-bestämmelserna ska hanteras i både artskyddsutredning och i ansökan om Natura 2000-tillstånd.

Kommande ansökan och MKB ska beskriva vilken påverkan på naturmiljön som kommer att ske i anläggningsskedet i form av avverkning, transporter, grundläggningsarbeten etcetera samt vid drift- och underhållsarbeten. Handlingarna ska också redogöra för vilka skydds- och hänsynsåtgärder som planeras för att minimera negativ påverkan vid anläggning av ledningen samt vid drift och underhåll.

Utredningskorridorerna berör flera av länsstyrelsens intresseområden för reservatsbildning.

Länsstyrelsens arbete med områdesskydd är ett pågående arbete där områden tillkommer och gränser ritas om allt eftersom vi får kännedom om naturvärden och nya inventeringar genomförs. I kommande MKB behöver Svenska kraftnät redogöra för planerade skydds- och hänsynsåtgärder i dessa objekt.

Kommande handlingar ska redogöra för om det går att anpassa ledningen eller ledningsgatan i objekt med höga skogliga naturvärden så att skogen i större utsträckning kan sparas.

De flesta vattendrag som kommer beröras av ledningen är skyddade. Kommande handlingar behöver visa hur Svenska kraftnät kommer hantera påverkan på vattendrag, vilka kantzoner som kommer lämnas och vilka anpassningar som görs till specifika förhållanden på platsen.

Våtmarker

Vid anläggning av kraftledningar är det viktigt att ha ett landskapsperspektiv. En kraftledning som går genom stora delar av ett landskap påverkar den gröna infrastrukturen i ett större område än enbart i den korridor där kraftledningen går. Något som i allra högsta grad kan påverkas av kraftledningar är hydrologin. Eftersom

en stor del av de landskap som de aktuella ledningarna skär igenom är våtmarker bör denna påverka lyftas tydligare.

I kommande MKB behöver våtmarkernas värden beskrivas. Det finns många våtmarker med höga värden finns i klass 2 och 3. Därför bör även dessa inkluderas, särskilt de med låg eller ingen påverkan på hydrologin.

I VMI ingår inte våtmarker som är mindre än 50 hektar. Dessa mindre våtmarker kan ha höga värden och bör därför kartläggas.

För att få en överblick över hydrologin i områdena är det lämpligt att titta på SMHI:s delavrinningsområden. Det ger snabbt en bild av vilka avrinningsområden olika våtmarker tillhör och varifrån vattnet kommer till våtmarkerna.

Markfuktighetskartor (exempelvis från SLU eller NMD) kompletterar denna bild då det framgår var marken är mer eller mindre blöt och hur fuktstråken hänger ihop. De ger en bild av hur vattnet rör sig i våtmarkerna och den hydrologiska konnektiviteten.

Det är viktigt att behålla en fungerande hydrologi i våtmarkerna.

Natura 2000

Ansökan om Natura 2000-tillstånd, med tillhörande MKB, ska i första hand belysa och bedöma verksamhetens påverkan på utpekade livsmiljöer och arter i Natura 2000-områdena. Länsstyrelsen kan endast lämna tillstånd för verksamheter som berör Natura 2000-områden om de inte, ensamma eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter, direkt eller indirekt, kan skada utpekade livsmiljöer eller störa utpekade arter i Natura 2000-området på ett betydande sätt som försvårar bevarandet av arterna i områdena.

Trots ovanstående får dock tillstånd lämnas, efter regeringens tillåtelse, om det saknas alternativa lösningar, verksamheten måste genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse och de åtgärder vidtas som behövs för att kompensera för förlorade miljövärden så att syftet med att skydda det berörda området ändå kan tillgodoses (7 kap. 29 § miljöbalken).

För att MKB ska kunna visa om verksamheten medför en skada på naturtyp eller en störning på en art behöver nedanstående punkter redovisas i de kommande handlingarna:

- > Nulägesbeskrivning av naturen längs ledningssträckan med omgivning.
- > Beskrivning av utpekade naturtyper och arter i området. I naturtypsbegreppet ingår strukturer, funktioner och typiska arter.
- > Beskrivning av hur verksamheten påverkar Natura 2000-områdena, både direkta och indirekta effekter ska beskrivas. För Råneälv och Torne-Kalix älv ska både de direkt berörda Natura 2000-vattendragen samt Natura 2000-områdena beskrivas i ett större perspektiv. Tänk på att även följdverksamheter som kan påverka Natura 2000 ska beskrivas, exempelvis tillfartsvägar och upplag.
- > Påverkan på bevarandesyftet (gynnsam bevarandestatus). Det vill säga kommer:
 - utpekade naturtyper att minska i areal?
 - naturtypernas särskilda strukturer och funktioner (som är nödvändiga för att de ska kunna bibehållas på lång sikt) finnas kvar?
 - bevarandestatusen hos områdets så kallade typiska arter vara gynnsam?
 - de utpekade arterna på lång sikt kunna förbli en livskraftig del av sin livsmiljö?
 - de utpekade arternas utbredningsområden vara stabila inom en överskådlig framtid?
 - det finnas tillräckligt stor livsmiljö för att arternas populationer ska bibehållas på lång sikt.
- > Beskrivning av vilka åtgärder som planeras för att minska eller avhjälpa skadliga verkningar.
- > Kumulativa effekter från andra pågående/planerade verksamheter som kan påverka Natura 2000-området?
- > I det här fallet är det lämpligt att redan i ansökan redogöra för de kriterier som anges i 7 kap. 29 §.

I samrådsunderlaget för Natura 2000-prövningen har Svenska kraftnät angett vilka påverkansfaktorer som utreds. Länsstyrelsen anser att även påverkan på naturtypernas funktionalitet ska ingå som en påverkansfaktor, exempelvis påverkan på

våtmarkernas hydrologi vid placering av stolpar på våtmark eller hur vattendragen påverkas av att strandvegetation tas bort.

Kulturmiljö

Länsstyrelsen kan inte ur ett kulturmiljöperspektiv förorda något av alternativen utifrån vad som framkommit i samrådsunderlaget samt på samrådsmötet den 28 april.

Kommande MKB ska redogöra för kända kulturvärden inom sträckningen. Resultatet från kommande arkeologisk utredning inom sträckningen för alternativ ska redovisas i kommande MKB.

För alternativ P ska eventuell påverkan på riksintressen utredas.

Alternativ M berör inga utpekade miljöer för kulturmiljö men går intill riksintresset Malmberget-Koskullskulle (BD 14). Detta alternativ, M, går intill ett klass 1 område utpekad i bevarandeprogrammet för odlingslandskapet i Norrbotten, Njetjavare, eventuell påverkan ska beskrivas. Detta alternativ passerar även en utpekad vägsträcka mellan Harrjaur och Urtimjaur i Gällivare kommun.

En kulturmiljöanalys bör upprättas. Kulturmiljöanalysen ska utgå från de kulturhistoriska värdena som finns i landskapet.

Rennäring

I kommande handlingar kan rennäringssnitten med fördel delas in olika kategorier för samebyar och utredningskorridorer, exempelvis Unna tjerusj korridor P, Unna tjerusj korridor M och så vidare. En så kallad rennäringssanalys bör upprättas.

MKB ska innehålla beskrivning av hur områden med riksintresse för rennäring, trånga passager, kärnområden, flyttleder, trivselland och så vidare påverkas av aktuella utredningsalternativ vid anläggnings- och driftsfasen. Det ska framgå om det finns risk för att områdena tappar sin funktion, kommer till exempel ett trivselland fortsatt kunna klassas som sådant om det går ytterligare en stor kraftledning genom det. MKB ska även beskriva hur renskötselplaneringar, stängsel och så vidare påverkas av aktuella utredningsalternativ.

De presenterade utredningsalternativen kommer i stora delar gå parallellt med befintliga kraftledningar. Risken för att den utökade bredden på ledningsgatan/ledningsgatorna, och därtill fler ledningar, sammantaget kan innebära barriäreffekter behöver belysas och utredas. Hur många kraftledningar kan man

anlägga parallellt utan att till exempel renarnas fria strövning hindras? Finns risk för att det funktionella sambandet mellan årstidsland bryts? Finns risk för att kraftledningen kan leda till undvikelsebeteenden?

Kommande handlingar behöver också redogöra för om ni kommer vidta några särskilda åtgärder för att minska ledningsgatornas totala bredd på de platser där riksintresseutpekade flyttleder korsas?

Även vilket betesbortfall som kan förväntas av utredningsalternativen behöver framgå i kommande MKB samt på vilket sätt man avser att ersätta de beten som går förlorade p.g.a. planerad kraftledning.

En analys av kumulativ påverkan bör upprättas både för närområdet och på landskapsnivå. Hur påverkas samebyarna av ytterligare exploatering (aktuell kraftledning) i tillägg till redan befintliga och planerade exploateringar? Hur stort intrång tål de berörda samebyarna totalt sett?

Kommande handlingar ska redogöra för vilka åtgärder/insatser som kan vidtas för att minska spridning av ren längs aktuella utredningskorridorerna.

Korridor P, P1 och M korsar järnväg. Hur ska renpåkörningar undvikas där kraftledningen kommer korsa järnväg? Det händer att viltstängsel klipps upp där en kraftledning korsar järnväg. Anledningen är att kraftledningar tenderar att fungera som skoterleder och att man behöver ta sig över järnvägen. Länsstyrelsen efterfrågar lösningar som innebär att viltstängslet inte går att klippa upp, eller andra lösningar som minskar renpåkörningar där planerad kraftledning korsar järnväg.

MKB behöver även redogöra för hur renpåkörningar ska förebyggas där kraftledningen korsar väg?

Kommande handlingar ska redogöra för tidpunkter för arbetet med att uppföra ledningen och arbeten med underhåll, ur ett rennäringssperspektiv. Hur ska samebyarnas önskemål beaktas? Det kan exempelvis vara olämpligt att bygga/riva kraftledningen vintertid ur renskötselsynpunkt då det är lämpligt ur andra aspekter.

Underhåll av kraftledningar vintertid kan medföra problem för samebyarna. Samråd med berörda samebyar efterfrågas i denna del.

Det kan vara fördelaktigt att avverkningarna sker exempelvis vintern innan anläggningsarbetena påbörjas, för att renarna ska ha möjlighet att äta hänglaven på avverkningsplatserna. Samråd med samebyarna behöver hållas i denna del.

Länsstyrelsens position är att samebyarna måste lämnas helt skadelösa för den tid de måste avsätta för samråd och övrigt arbete i aktuellt ärende för att bevaka sin rätt. Svenska kraftnät bör därav ersätta samebyarna fullt ut i pengar.

Typiskt sett om vad som ska ingå i MKB i renskötselområdet:

- > på vilket sätt (när, var och hur) renskötsel bedrivs i och omkring det aktuella området
- > vilken funktion området/områdena har för rennäringen (berörda samebyar)
- > direkta och indirekta, positiva och negativa konsekvenser för rennäringen som kan uppstå på grund av planerad verksamhet samt därtill kumulativa, permanenta, tillfälliga, sociala och kulturella effekter
- > effekter på rennäringen som allmänt intresse och som riksintresse, på kort, medellång och lång sikt
- > hur verksamheten (inklusive transporter/fordonsrörelser) förhåller sig de utpekade riksintressena för rennäringen i området inklusive de funktionella samband som finns på landskapsnivå
- > vilka förebyggande och skadelindrande åtgärder som planeras vidtas för att minimera negativ påverkan samt eventuella uppföljningsprogram
- > bedömning av huruvida rennäringens intressen (allmänt intresse och riksintresse) tillgodoses genom presentation av en helhetslösning
- > Vad gäller eventuella åtgärdsförslag i form av stängsel och andra anläggningar bör placering framgå av kartmaterial samt beskrivas hur de ska underhållas på sikt, omprövas, flyttas och så vidare.

Magnetfält

Kommande miljökonsekvensbeskrivning ska redogöra för eventuell påverkan av elektriska och magnetiska fält på boendemiljöer samt eventuella behov av åtgärder.

Massbalans

Miljökonsekvensbeskrivningen behöver också omfatta en övergripande beskrivning av massbalansen samt ramar för hur massor och eventuella överskottsmassor ska hanteras i projektet.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät tackar för länsstyrelsens information och synpunkter. Svenska kraftnät har valt att arbeta vidare med alternativen P/P1 och korridor M är inte längre aktuell för projektet. Kommentarer för respektive rubrikområde i länsstyrelsens yttrande ges nedan.

Landskap

Svenska kraftnät kommer att ta fram en landskapsanalys. För att underlätta bedömningen av den visuella påverkan av ledningen på utpekade kulturmiljöer, landskapsbild och upplevelsevärden kommer även fotomontage tas fram. Svenska Kraftnät kommer även att samråda med berörda kommuner samt Laponiatjuottjudus avseende vid vilka platser som fotomontage behöver tas fram.

Påverkan på världsarvet Laponia kommer att beskrivas i ansökan med tillhörande MKB (se Svenska kraftnäts bemötande av yttrande #6, Riksantikvarieämbetet).

Naturmiljö – allmänt

Svenska kraftnät kommer att ta fram en artskyddsutredning samt en utredning om påverkan på Natura 2000-områden.

I ansökan med tillhörande MKB kommer påverkan och konsekvenser för naturmiljön inklusive skyddade arter, Natura 2000-områden och reservat beskrivas för både anläggningsskedet och driftskedet.

En separat ansökan om Natura 2000-tillstånd kommer att göras till länsstyrelsen.

Om artskyddsutredningen visar att det finns behov av artskyddsdispenser kommer Svenska Kraftnät att ansöka om erforderliga dispenser hos länsstyrelsen.

Svenska kraftnät kommer även att utreda växthöjden på skogen i områden med höga naturvärden. Avverkning av skogen kommer att undvikas i de fall det är möjligt.

Våtmarker

Svenska kraftnät kommer att genomföra en våtmarksinventering och en hydrologisk utredning med en konnektivitetsanalys. Dessa kommer att bifogas kommande ansökan med tillhörande MKB. I MBK beskrivs våtmarkernas värde samt påverkan och konsekvenser av sökta åtgärder.

Natura 2000

Som nämnts ovan kommer en utredning de ansökta åtgärdernas påverkan och konsekvenser för Natura 2000-områdena samt en hydrogeologisk utredning att tas fram.

Svenska kraftnät kommer vid framtagande av kommande ansökningshandlingar att beakta Länsstyrelsens synpunkter på innehållet i ansökan och MKB.

Kulturmiljö

En arkeologisk utredning steg 1 för alternativ P1 kommer att utföras och redovisas i kommande MKB.

Svenska kraftnät kommer även att ta fram en kulturmiljöanalys. Analysen kommer att utgöra en del av underlaget för att bedöma konsekvenserna för historiska landskapet vilket tillsammans med hänsyns- och skyddsåtgärder kommer att redovisas i MKB.

Rennäring

Struktur och innehåll i MKB och övriga handlingar samt rennäringensanalys

Svenska kraftnät kommer att ta fram en rennäringensanalys som kommer att användas som underlag till upprättandet av MKB. Rennäringensavsnitten i handlingarna kommer att följa miljökonsekvensbeskrivningens struktur för tillståndsansökan.

Länsstyrelsens synpunkter avseende innehåll i MKB kommer att beaktas i samband med framtagandet av MKB. Bland annat genom att rennäringensanalysen kommer att följa Sametingets vägledning för hur samisk markanvändning ska integreras i MKB-processen: <https://www.sametinget.se/26843>.

Betesbortfall och ersättning av de beten som går förlorade p.g.a. planerad kraftledning.

För att undvika, begränsa och återställa skador som uppstår vid anläggandet av den planerade ledningen har Svenska kraftnät tillämpat och anammat tankesättet i skadelindringshierarkin i samtliga skeden i ledningsprojektet. Skadelindringshierarkin innebär att skador i första hand ska undvikas, i andra hand minimeras och avhjälpas på plats och i sista hand kompenseras.

Som ett led i att söka begränsa skadan för rennäringen har korridor (P1) utformats efter dialog med berörda samebyar för att om undvika viktiga områden för rennäringen.

De hänsyns- och skyddsåtgärder som bedöms kunna säkerställa en minskad negativ påverkan på renskötseln kommer att vidtas. Hänsyns- och skyddsåtgärderna som bedöms ge verklig effekt tas fram i dialog med berörda samebyar. Svenska kraftnäts utgångspunkt är att renskötseln ska kunna fortgå som tidigare och att den skada som uppkommer för rennäringen kommer att förebyggas och minimeras.

Under dialog och samrådsprocessen har frågan om ersättning för betesbortfall initierats av samebyarna. Vid dialogen med berörda samebyar har frågan om mest lämplig metodik för att beräkna betesbortfall diskuterats och det finns olika syn på frågan från samebyarna. En av de berörda samebyarna menar att det är meningslöst att studera lavmarkerna utan man måste utgå från att det finns lav på marken. Det som finns, på marken, även om det är små mängder, äter renarna. Ur samebyns perspektiv är utgångspunkten därför att alla marker är viktiga för renskötseln.

Kumulativ påverkan.

Inom samebyarna finns olika typer av verksamheter och intressen som tillsammans påverkar renskötseln förutsättningar är exempelvis vattenkraft, befintliga kraftstationer och kraftledningar, skogsbruk, väg, järnväg, gruvor, täktverksamhet och turism och friluftsliv. I rennäringens analys och miljökonsekvensbeskrivningen beskrivs närmare några av de viktigaste markanvändningarna som påverkar renskötseln i berörda samebyar.

Tidpunkter för arbetet med att uppföra ledningen och arbeten med underhåll.

Dialog kommer att genomföras med berörda samebyar innan byggstart av kraftledningen för att minimera negativ påverkan på renskötseln.

För anläggningsskedet kommer att redogöras för samebyarna: vilka moment som ingår i byggandet av en kraftledning, vilken ordning de sker, ungefär hur lång tid de tar, samt en översiktlig gradering av hur störande arbetena bedöms vara.

Syftet är att identifiera om det är någon period på någon plats som är kritisk för en sameby. Finns sådana perioder/platser så ska de fångas upp för att kunna identifiera nödvändiga skadeförebyggande åtgärder.

Dialog kommer även att genomföras med berörda samebyar innan mer omfattande eller störande underhållsarbeten av kraftledningen sker. Syftet är att så långt möjligt kunna anpassa tider för underhållsarbeten för att minimera negativ påverkan. Vilka typer av underhållsarbeten som ska kommuniceras ska på förhand definieras av Svenska kraftnät tillsammans med samebyarna i samråd.

Ersättning till samebyarna för nedlagd tid.

Samtliga samebyar har erbjudits att teckna ett samverkansavtal med Svenska kraftnät gällande planerad ny 400 kV luftledning till Vitåfors med berörda samebyar.

Avtalen har till syfte att skapa möjlighet för parterna att i samverkan och dialog finna lösningar som kan minska påverkan på rennärings av projektet, den planerade kraftledningen till Vitåfors.

Avtalet syftar också till att tydliggöra hur samverkan och dialogen under utredningstiden ska gå till mellan parterna, i vilken omfattning den berörda samebyn har rätt till ersättning för sitt deltagande under utredningstiden och på vilket sätt ersättningen ska fastställas och betalas.

Fortsatt dialog med samebyarna.

Svenska kraftnät kommer att ha en fortsatt dialog med berörda samebyar.

Magnetfält

Svenska kraftnät kommer att ta fram magnetfältberäkningar för kraftledningen.

Massbalans

En övergripande beskrivning av massbalansen samt ramar för hur massor och eventuella överskottsmassor ska hanteras i projektet kommer att redovisas i MKB:n.

2# Gällivare kommun

Gällivare kommun har sammanfattningsvis lämnat följande synpunkter:

Av de tre utredningsalternativen förordar Gällivare kommun "Korridor P/Pl" med tillägget att samexistens av de olika markanspråken behöver studeras mer noggrant för att kunna avgöra vilket av alternativen som är mest fördelaktigt ur ett övergripande samhällsutvecklingsperspektiv.

För Gällivare kommuns utveckling är det av stor vikt att det blir av projektet blir av.

Det finns stora fördelar med att samförlägga ledningen parallellt med befintliga regionnätledningarna för att minimera markanspråk.

Ur ett samhällsutvecklingsperspektiv anser Gällivare kommun att med perspektivet bebyggelseutveckling är den västra "Korridor P" att föredra framför "Korridor P1". Samtidigt är "Korridor P1" att föredra för rennäringens behov. Dessa alternativ medför därmed utmaningar ur olika perspektiv av samhällsutvecklingen. "P"-alternativen behöver studeras i detalj och beskrivas utifrån hur de olika markanspråken kan samexistera eller vilket intresse som behöver viktas tyngst ur just dessa utredningskorridorers föreslagna sträckning.

"Korridor M" till staden riskerar att komma i konflikt med det nyligen planlagda bostadsområdet vid Nuolajärvi (laga kraft-vunna detaljplaner finns) och kommande framtida verksamhets- och bostadsområden i den östra delen av staden. Även värdefull tätortsnära natur (Rävdalen), i direkt anslutning till Koskullskulle riskerar att påverkas negativt vilket innebär att även denna anslutnings utredningskorridor bör studeras mer noggrant (Bilaga 2). Även för flygplatsens behov och anspråk så behöver exempelvis stolphöjder och anpassning av stolplacering utifrån topografi detaljstuderas för att inte innebära inskränkningar gällande flygsäkerheten för exempelvis helikoptrar och mindre flygplan ifall "Korridor M" blir aktuell.

Generellt blir det intrång i naturen, oavsett vilket alternativ som väljs samt att oavsett utredningskorridor behöver ledningsdragningen anpassas och detaljstuderas inför projekteringskedje gällande bredd på ledningsgata, val av stolpar och stolphöjd vid känsligare områden utifrån naturvärden och landskapsbild. I synnerhet för de delar av "Korridor P"/"Korridor P1" som passerar exempelvis värdefulla våtmarker och tangerar vyerna västerut mot världsarvet Laponia. Landskapsbilden behöver också i synnerhet beaktas vid tätortsanslutningen till Gällivare för "Korridor M".

I samband med det kompletterande avgränsningssamrådet för delsträckan inom utredningsområdet V (bilaga 6) har Gällivare kommun sammanfattningsvis lämnat följande synpunkter på hela sträckan:

För Gällivare kommuns utveckling är det av stor vikt att projektet blir av. Kommunen förespråkar alternativ ledningsdragning P och hänvisar till stadens planer för utveckling och tillväxt. Gällivare kommun poängterar att ur långsiktigt perspektiv anses korridor P innebära mer ansvarsfull markhushållning samt mindre påverkan på tätortens landskapsbild.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät tackar för Gällivare kommuns synpunkter. Synpunkterna kommer att beaktas vid fortsatta processen med framtagandet av ansökan med tillhörande MKB. Svenska kraftnät har valt att arbeta vidare med alternativen P/P1 och korridor M är inte längre aktuell för projektet.

Svenska kraftnät kommer att utreda hur markanspråken för korridor P och P1 kan samexistera med rennärings behov respektive Gällivare kommuns bebyggelseutveckling. Slutligt val av sträcka görs utifrån en samlad bedömning av påverkan och konsekvenser för samtliga miljöaspekter som redogjorts för i samrådsunderlaget och kommande MKB.

3# Jokkmokks kommun

Jokkmokks kommun har sammanfattningsvis framfört följande synpunkter:

Sträckning parallellt med befintliga ledningar torde medföra en lägre grad av markpåverkan.

Jokkmokks kommun ser positivt på att Svk arbetar aktivt för:

- > att i så liten utsträckning som möjligt orsaka störningar för rennärings i området.
- > att i så liten utsträckning som möjligt påverka världsarv, kultur- och naturmiljöer samt i så liten utsträckning som möjligt orsaka breddning av befintlig ledningsgata.

Jokkmokks kommun vill påtala:

- > vikten av så liten påverkan som möjligt för Porjus samhälle vad gäller sträckning och bredd på ledningsgatan in mot station Porjusberget.
- > om valet av anslutning faller på Porjusberget, ser kommunen det som mycket viktigt att i samband med projektet även genomföra åtgärder som förbereder och möjliggör ett ökat kraftuttag i Porjus.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät tackar för Jokkmokks kommuns synpunkter. Synpunkterna kommer att beaktas vid fortsatta processen med framtagandet av ansökan med tillhörande MKB.

Jokkmokk kommun ansluts i Vattenfalls regionnät och därför hänvisar Svenska kraftnät till Vattenfall gällande behov av framtida uttag. Svenska kraftnät för en kontinuerlig dialog med Vattenfall om det samlade behovet i regionen.

4# Region Norrbotten

Region Norrbotten har sammanfattningsvis framfört följande synpunkter:

Region Norrbotten vill påtala att den industriella utvecklingen i Norrbotten kan komma att innebära att nya områden av riksintresse för industriell produktion utpekade. Det kan komma att få betydelse för den tänkta kraftledningens sträckning och bör beaktas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Region Norrbotten anser att det är viktigt att ta hänsyn till den betydelse som kraftledningen kommer att få för den gröna energiomställningen. Omställningen kommer vara av stor betydelse för Norrbottens näringsliv och konkurrenskraft.

Region Norrbotten anser också att kraftledningens betydelse för Sveriges och Finlands möjlighet att minska koldioxidutsläppen från industrisektorn bör belysas i den kommande miljökonsekvensbeskrivningen.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät tackar för Region Norrbottens synpunkter. Regionens synpunkter kommer att beaktas vid den fortsatta processen med framtagandet av ansökan med tillhörande MKB.

2.2 Sektorsmyndigheter enligt hushållningsförordningen

I denna del redogörs för yttranden från sektorsmyndigheter som anges i 2 § hushållningsförordningen. Följebrevet "inbjudan till samråd remissinstanser" som skickades ut återfinns i bilaga 3. Lista över yttranden som inkom under avgränsnings-samrådet redovisas i bilaga 6.

Följande sektorsmyndigheter har meddelat att de avstår från att yttra sig:

5#Naturvårdsverket

7#Sametinget

15#Havs- och vattenmyndigheten

Följande sektorsmyndigheter har inte haft några synpunkter eller något att erinra:

9#Tillväxtverket.

16#Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

8#Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Sveriges geologiska undersökning (SGU) hänvisar till SGU:s allmänna riktlinjer som bifogats yttrandet. I riktlinjerna anges bl.a. att SGU anser att krossat berg eller morän ska användas i stället för naturgrus.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät tackar SGU för informationen.

Svenska kraftnät kommer att ta hänsyn till SGU:s allmänna riktlinjer i det fortsatta arbetet med detaljprojektering och byggnation.

Avseende naturgrus så kommer detta användas om det är motiverat utifrån naturhänsyn.

14#Försvarmakten

Försvarmakten har inkommit med information/frågor den 26 april 2022 och den 3 maj 2022 samt yttrande den 8 juni 2022.

Nedan ges en sammanfattning av Försvarmaktens yttrande 2022-06-08:

Försvarmaktens inriktning

Försvarmakten motsätter sig uppförande av ledningar som innebär att nya flyghinder uppförs inom stoppområde för höga objekt tillhörande Jokkmokks övningsflygplats eller att MSA-höjden för berörda sektorer överskrids. Försvarmakten framför vidare följande synpunkter i ärendet.

Riksintresset Jokkmokks övningsflygplats

Jokkmokks övningsflygplats utgör riksintresse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap 9 § andra stycket miljöbalken. Området ska därmed skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av totalförsvarets anläggningar.

Höga objekt i flygplatsens omgivning kan innebära begränsningar av verksamheten på flygplatsen eftersom de kan utgöra flygsäkerhetsrisker vid placering inom de särskilt angivna områdena stoppområde för höga objekt samt MSA-område.

Inom stoppområdet för höga objekt bedöms tillkommande höga objekt medföra påtaglig skada på riksintresset. Inom stoppområdet gäller höjdbegränsningarna för objekt över 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse respektive över 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. Med sammanhållen bebyggelse avses de områden som utgör tätort på lantmäteriets översiktskarta 1:250 000.

Inom MSA-området (Minimum Safe Altitude) riskerar tillkommande höga objekt över en viss höjd att innebära begränsningar på flygsäkerheten. Inom de för rubricerat ärende aktuella MSA-sektorerna skulle uppförandet av objekt som är högre än 630 meter över havet medföra påtaglig skada på riksintresset.

Bedömning

Försvarmakten har lämnat yttrande till Svenska kraftnät i ett tidigare skede i samrådsprocessen (FM2021-14875:7, daterat 2021-07-12) med avseende på två utredningsområden. Försvarmaktens bedömning var att en dragning enligt alternativet från Porjusberget jämförelsevis skulle ge en mindre negativ påverkan på riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del.

Försvarmakten motsätter sig uppförande av ledningar som innebär att nya flyghinder uppförs inom stoppområde för höga objekt tillhörande Jokkmokks övningsflygplats eller att MSA höjden för berörda sektorer överskrids, detta i enlighet med beskrivning av riksintresset ovan.

Försvarmakten har analyserat de föreslagna alternativen för korridorer; P, P1 samt M. I enlighet med tidigare yttrande förordar Försvarmakten korridor P och P1 framför korridor M. Detta med hänvisning till att påverkan på lågflygområdet blir större med korridor M.

Försvarmakten ser behovet av att fortsatt få ta del av underlag gällande placering av stolpar och stolphöjder när Svenska kraftnät har ett förslag på utformning av detta. Detta gäller i synnerhet i de områden där Försvarmakten tidigare har lämnat synpunkter i dialog med Svenska kraftnät.

Försvarmakten emotser fortsatt dialog i ärendet och önskar ta del av framtida förslag och samrådsunderlag.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät tackar Försvarmakten för informationen och synpunkter. Svenska kraftnät noterar att Försvarmakten förordar korridor P och P1 framför korridor M.

Svenska kraftnät har valt att arbeta vidare med alternativen P/P1 och korridor M är inte längre aktuell för projektet.

Synpunkterna och informationen kommer att beaktas vid den fortsatta processen med framtagandet av ansökan med tillhörande MKB. Svenska kraftnät avser att ha en fortsatt dialog med försvarsmakten i ärendet.

Svenska kraftnät kommer att beställa en flyghinderanalys av Luftfartsverket.

11 # Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM)

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) har sammanfattningsvis lämnat följande synpunkter och information.

SSM ser positivt på att magnetfältsberäkningar kommer att redovisas i kommande Miljökonsekvensbeskrivning. SSM ser också positivt att de försiktighetsåtgärder som rekommenderas av myndigheterna kommer att vidtas.

Det är miljöbalken som ska beaktas när det görs en bedömning av huruvida olika alternativ och eventuella behov av exponeringsbegränsande åtgärder bör vidtas.

Den elektromagnetiska strålmiljön kan påverkas kring kraftledningar och transformatorstationer. Elektriska fält avskärmas av vegetation och byggnadsmaterial och därför orsakar inte yttre källor några betydande sådana fält inomhus. Magnetfält avskärmas däremot inte på samma sätt och därför kan yttre källor signifikant höja magnetfältsnivån inomhus.

SSMFS 2008:18 anger referensvärden för elektromagnetiska fält avseende allmänhetens exponering. Referensvärdet för magnetfält för den systemfrekvens som används i Sverige, 50 Hz, är 100 mikrottesla (μT). Referensvärdena är satta för att med marginal skydda mot alla säkerställda hälsorisker, i det här fallet nerv- och muskelpåverkan.

Det finns en vetenskapligt grundad misstanke om förhöjd risk för barnleukemi för barn som exponeras varaktigt för lågfrekventa magnetfält. Bakgrunden är att epidemiologiska studier observerat en genomsnittlig fördubblad incidens för barnleukemi för grupper som exponerats för 0,4 μT eller högre i medelvärde jämfört med de som exponerats för 0,1 μT eller lägre. Det observerade sambandet gäller för barn som har varit exponerade för magnetfält med frekvenserna 50 eller 60 Hz. Sambandet är dock för svagt för att med säkerhet påvisa ett orsakssamband. Det har inte heller gått att finna något robust stöd från djur- eller cellstudier för ett samband.

Världshälsoorganisationens cancerforskningsgrupp, International Agency for Research on Cancer, har därför klassat lågfrekventa magnetfält som möjligen cancerframkallande.

SSM bedömer utifrån egna mätningar att ungefär hälften av landets bostäder förväntas ha magnetfält som i årsmedelvärde understiger 0,05 μT och ungefär 95 procent av landets bostäder förväntas ha magnetfält som i årsmedelvärde understiger 0,2 μT . Den dominerande frekvensen för ovan given exponering är 50 Hz.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät tackar Strålsäkerhetsmyndigheten för informationen och synpunkterna. Synpunkterna och informationen kommer beaktas i det fortsatta arbetet med framtagandet av ansökan med tillhörande MKB.

Magnetfältsnivåerna kommer att utredas vidare. Om magnetfälten från en ny ledning beräknas överstiga 0,4 mikrottesla i någon bostad-, grundskole- eller förskolebyggnad kommer Svenska kraftnät utreda om ytterligare åtgärder för att reducera magnetfält är rimliga på den platsen.

12#Trafikverket

Trafikverket uppger att de inte har något att erinra mot föreslagen nätkoncession under förutsättning att nedanstående synpunkter beaktas:

Järnväg

Utredningskorridor P och P1 passerar Norra Malmbanan och Inlandsbanan. Utredningskorridor M passerar Norra Malmbanan. Trafikverket noterar att tidig dialog har förts med Inlandsbanan för att säkra upp att deras verksamhet inte påverkas negativt.

Avståndet mellan spårmittpunkt och en stolpe bör vara minst stolpens totalhöjd plus 10 meter.

I elsäkerhetsförordningen (2017:218) regleras bl.a. placeringen av starkströmsledningar i förhållande till järnväg. Då en luftledning korsar en elektrifierad järnväg ska den förläggas på den höjd som Elsäkerhetsverket beslutar efter samråd med järnvägens innehavare. När den korsande ledningen är en högspänningsledning får den dras fram över kontaktledningen om högspänningsledningens korsningsspänning är utförda som brottsäker ledning.

För korsande ledning av järnväg krävs separat tillstånd och avtal, se Trafikverkets hemsida: <https://bransch.trafikverket.se/tjanster/ansok-om/tillstand/ledningsarenden-inom-mark-och-jarnvag/>.

Trafikverket vill upplysa om att luftledning över järnväg innebär behov av tågstopp och bortkoppling av strömförande kontaktledningar. Detta arbete påverkar tidtabellen för tågen och sådana arbeten måste därav ansökas hos Trafikverket senast 12 månader innan den årsplan för tidtabeller börjar att gälla. Detta för att kunna anpassa tågen mot de tidsbehov som arbetet kräver.

Väg

Utredningskorridor P och P1 berör den statliga vägen E45. Trafikverket vill tydliggöra att utredningskorridor M berör de statliga vägarna 860, E45, E10.01, 822, 820, 814 och 818.

Placeringen av stolpar, stag och ledningar ska följa Ledningsarbete inom det statliga vägområdet (2017:227). För korsande luftledning ska stolpar, stag och sträva vara placerade helt utanför vägområdet. För korsande ledning av väg krävs separat tillstånd, se Trafikverkets hemsida: <https://bransch.trafikverket.se/tjanster/ansok-om/tillstand/Ansok-om-ledningsarenden-inomvagområdet/>

Nyanläggning av luftledningar på stolpar nära vägen tillåts inte av trafiksäkerhetsskäl. Stolpar och stag i en längsgående linje ska placeras minst på totalhöjdens avstånd från vägen, dock minst utanför säkerhetszonen enligt VGU (Vägars och gators utformning). För längsgående luftledning utanför vägområdet men inom tillståndspliktig zon (30 meter för E45 samt E10.01 och 12 m för övriga statliga vägar) krävs Länsstyrelsens tillstånd enligt väglagen.

Nya transformatorstationer bör placeras utanför tillståndspliktig zon för respektive väg, dock minst utanför säkerhetszonen enligt VGU. För dessa krävs bygglov eller Länsstyrelsens beslut enligt 45 § Väglagen.

För anläggande av ledning eller utförande av arbeten på befintlig ledning inom vägområdet, krävs alltid tillstånd från Trafikverket, vilket kräver en separat ansökan. Tillstånd lämnas med stöd av 44 § Väglagen. Se Trafikverket hemsida för ansökan och information: <https://bransch.trafikverket.se/tjanster/ansok-om/tillstand/Ansok-om-ledningsarenden-inom-vagområdet/>.

Flyg

En starkströmsledning måste placeras minst 4 000 meter från en flygplats eller annan luftfartsutrustning om inte Transportstyrelsen, efter ansökan, beslutat om undantag. I detta fall berörs Gällivare flygplats då utredningskorridor M passerar närmare än 4000 meter från Gällivare flygplats. Trafikverket noterar att samråd har skett med Gällivare flygplats och förutsätter att detta tagits i beaktande.

Uppförande av byggnader och andra föremål högre än 20 meter kan komma att påverka luftfarten. Samråd ska ske med LFV och Försvarsmakten.

Alla föremål med en höjd av 45 meter eller högre över mark- eller vattenytan ska markeras enligt Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om markering av föremål som kan utgöra en fara för luftfarten (TSFS 2010:155).

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät tackar Trafikverket för informationen och synpunkter. Informationen kommer beaktas i det fortsatta arbetet för att hitta en lämplig lokalisering och som grund för detaljprojektering inklusive stolplaceringar.

Svenska kraftnät avser att ha en fortsatt dialog med Trafikverket och ansöka om erforderliga tillstånd för korsande av väg, järnväg med mera.

6#Riksantikvarieämbetet

Riksantikvarieämbetet avstår från att bedöma den direkta påverkan av de föreslagna korridorerna och deras respektive påverkan på världsarvets värde och hänvisar till att ärenden som berör världsarv och kulturmiljö i första hand ska hanteras i plan- och tillståndsprocesser på lokal och regional nivå.

Riksantikvarieämbetet informerar om att de har ett övergripande ansvar för Världsarvskonventionen och ska informera Unescos världsarvcenter om ett världsarvs särskilt stora universella värde påverkas eller kan komma att påverkas negativt av en förändring i miljön i eller nära anslutning till världsarvet.

Riksantikvarieämbetet konstaterar att samrådsunderlaget mycket kortfattat presenterar de olika korridorernas påverkan på världsarvet Laponias särskilt stora universella värde OUV, utan att närmare ange vilka värden som analyserats. För att avgöra på vilket sätt världsarvets OUV påverkas och hur mycket det påverkas, behöver en konsekvensanalys göras som utgår från världsarvets OUV. Detta görs genom en så

kallad Heritage Impact Assessment (HIA) för kulturarv eller Environmental Impact Assessment (EIA) för naturvärldsarv.

Laponia är Sveriges enda världsarv som utnämns för både sina kultur- och naturvärden. Riksantikvarieämbetets rekommendation är att använda både HIA och EIA som underlag i miljökonsekvensbeskrivningen för att bedöma påverkan på både kultur- och naturvärden i Laponia. HIA kan integreras i EIA enligt IUCN:s World Heritage Advice Note.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät tackar Riksantikvarieämbetet för informationen. Påverkan på världsarvet Laponia kommer att beskrivas i ansökan med tillhörande MKB. Svenska kraftnät kommer att ta fram en EIA med integrerad HIA för att utvärdera de ansökta åtgärdernas påverkan på världsarvet vilken kommer att bifogas MKB för koncessionsansökan.

2.3 Övriga myndigheter

I denna del redogörs för yttranden från övriga statliga myndigheter. Följebrevet "inbjudan till samråd remissinstanser" som skickades ut återfinns i bilaga 3. Lista över yttranden som inkom under avgränsningsrådet redovisas i bilaga 6.

Följande myndigheter har meddelat att de avstår från att yttra sig:

10#Energimyndigheten

18#Jordbruksverket

Följande myndigheter och organisationer har inte haft några synpunkter eller något att erinra:

20#Elsäkerhetsverket

24#Fortifikationsverket

22#Bergsstaten

Bergsstaten informerar om att det inom området finns nu flera olika gällande rättigheter enligt minerallagen (1991:45). Bifogar karta med skyddszon för ett av dem Malmberget K nr 3.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät tackar Bergsstaten för informationen. Svenska kraftnät tar med informationen om de gällande rättigheterna inför den detaljerade planeringen av projektet.

Informationen kommer även beaktas den fortsatta processen med framtagandet av ansökan med tillhörande MKB.

19#Luftfartsverket

Luftfartsverket har i sitt yttrande informerat om att sekretess gäller enligt 18 kap. 8 § p 5 offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL) för uppgift som lämnar eller kan bidra till upplysning om säkerhets- eller bevakningsåtgärd, om det kan antas att syftet med åtgärden motverkas om uppgiften röjs och åtgärden avser den civila luftfarten.

LFV erbjuder produkten Flyghinderanalys, där vi utför kontroll av flygvägar, lufrum och all tänkbar radioutrustning för luftfarten. För mer information, se www.lfv.se/flyghinderanalys.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät tackar Luftfartsverket för informationen och synpunkterna. Informationen och synpunkterna kommer beaktas i det fortsatta arbetet med framtagandet av ansökan med tillhörande MKB.

Svenska kraftnät kommer att beställa en flyghinderanalys av LFV.

Luftfartsverkets yttrande bifogas separat då sekretess råder, bilaga 9.

17#Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen förordar sträckningen enligt korridor P, rosa linjen och att ledningen förläggs i det redan exploaterade vägområdet som väg E45 utgör, för att minska påverkan i Sjaunja naturreservat.

Skogsstyrelsen lämnar även följande information och synpunkter:

Muddus nationalpark ligger i anslutning till exploateringen och stor hänsyn och försiktighet bör tas vid åtgärder i området. Då ledningsdragningen har en viss negativ påverkan på naturvärden knutna till skog.

Aktörer som gör åtgärder som kan påverka eller skada naturvärden måste vara medvetna om att de, enligt miljöbalken MB 12 kap 6 § själva har ansvaret för att hämta in kunskap om fåglar och andra fridlysta arter som kan beröras.

Skogsstyrelsens sammanfattning:

- För de områdena med naturvårdsavtal eller biotopskydd gäller samrådspplikt samt dispensansökan om de berörs av ledningsdragningen. Det ska anmälas till Skogsstyrelsen.

- Åtgärder som riskerar att väsentligt förändra naturmiljön ska anmälas för samråd, det kan till exempel vara åtgärder i områden med stor betydelse för flora och fauna (exempelvis nyckelbiotoper).

- Inte göra ledningsgatan bredare än nödvändigt

- Flytta död ved i den blivande ledningsgatan in i nyckelbiotoperna.

- Lägga avverkade träd in i nyckelbiotoperna.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät tackar Skogsstyrelsen för informationen/synpunkterna och noterar att Skogsstyrelsen förordar korridor P. Synpunkterna och informationen kommer beaktas i det fortsatta arbetet med detaljprojektering och byggnation samt vid den fortsatta processen med framtagandet av ansökan med tillhörande MKB.

Svenska kraftnät kommer söka erforderliga dispenser samt kontakta Skogsstyrelsen om biotopskyddade områden och naturvårdsavtal berörs av slutlig ledningssträckning.

23#Statens geologiska institut (SGI)

SGI har inte granskat detaljerna i ärendet men vill ge generella råd enligt nedan:

SGI har tagit fram en Vägledning ras, skred och erosion, i ett uppdrag om harmonisering av statligt framställda planeringsunderlag avseende ras, skred och erosion tillsammans med bl.a. MSB och SGU. Informationen är från geoteknisk synpunkt värdefull vid strategiska val av lämplig markanvändning.

SGI vill i sammanhanget påminna om att borttagning av vegetation i ledningsgator, för arbetsytor eller annan exploatering, i eller ovanför brant sluttande terräng, kan påverka områdets stabilitet eller känslighet för erosion

(vilket kan leda till ras eller skred). SGI rekommenderar att geotekniska frågor beaktas vid fortsatt planering och vi förutsätter att behov och omfattning av geotekniska utredningar bedöms inför detaljprojekteringen.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät tackar Statens geologiska institut för informationen. Informationen kommer beaktas i det fortsatta arbetet.

2.4 Rennäring och berörda samebyar

I denna del redogörs för samråd med berörda samebyar, i form av yttranden samt minnesanteckningar från genomförd dialog. Följebrevet "inbjudan till samråd samebyar" som skickades ut återfinns i bilaga 5. Lista över yttranden som inkom under avgränsningssamrådet redovisas i bilaga 7.

2.4.1 Dialog med samebyar

Svenska kraftnät genomförde under perioden juni – oktober 2021 tidig dialog med Slakka, Báste čearru, Gällivare skogssameby, Sirges och Unna tjerusj samebyar som ansåg sig berörda av det utredningsområde som tagits fram. Tourpon, Jáhkágasska tiellde och Udtja samebyar ansåg sig under tidig dialog inte vara berörda av projektet.

Under genomförande av tidig dialog framfördes av medverkande samebyar att korridor M är ett sämre alternativ än korridor P/P1 då det innebär ett större markintrång och mer störningar då fler renskötselintressen påverkas. En variant av Korridor P, kallad P1 utarbetades efter tidig dialog med samebyarna som ger ett minskat intrång och påverkan på renskötselintressen jämfört med korridor P.

Under våren 2022 skickades inbjudan till avgränsningssamråd ut till Slakka, Báste čearru, Gällivare skogssameby, Jáhkágasska tiellde, Sirges, Tuorpon, Udtja och Unna tjerusj samebyar. Möten hölls med Báste čearru, Sirges och Unna tjerusj samebyar.

En rennäringanalys kommer att tas fram i samråd med samebyarna. Bedömning av påverkan och konsekvenser för rennäringen görs i samråd med berörda samebyar och redovisas i kommande MKB. Nedan följer en sammanfattning av de synpunkter angående val av korridor och påverkan på renskötselintressen som framförts under samrådsmöten med Báste čearru, Sirges och Unna tjerusj:

Báste čearru

Ett samrådsmöte hölls med Báste čearru sameby 2022-05-31. Syftet med mötet var att presentera underlaget samt inhämta synpunkter på hur förslagna dragningar påverkar samebyn.

Samebyn framför att det minst dåliga alternativet för dem är korridor P/P1. Det är viktigt att intrånget hålls ned så mycket som möjligt och att ledningsgatan inte breddas mer än nödvändigt.

Samebyn framhåller att det är en utmaning med de nya skoterleder som bildas under kraftledningarna då det innebär stora merarbeten att flytta tillbaka renar som färdats längs med spåren. De vägar som byggs för ledningsbyggnation och station gör att fordon tar sig fram, som stör rennäringen. Kraftledningar med tillhörande anläggningar bidrar till undvikelseffekter. Ledningsbyggnation påverkar och förstör marken permanent. Samebyn ser att betet kommer att gå förlorat i ledningsgatan, eller åtminstone minska.

Samebyn framhåller att den sämsta placeringen för en station är nära Lina älv, där Messaurekorridoren kommer in mot Vitåfors. Samebyn menar även att det absolut inte är lämpligt att placera stationen i den korsning av befintliga regionnätsledningar som bildas väster om Malmberget. Innan en stationsplacering är bestämt kan inte samebyn till fullo bedöma konsekvenserna på renskötsel.

Sirges

Ett samrådsmöte hölls med Sirges sameby 2022-04-22. Syftet med mötet var att presentera underlaget samt inhämta synpunkter på hur förslagna dragningar påverkar samebyn.

Samebyn framhåller att de har en stor anläggning i närheten av Porjusberget station som är viktig för deras verksamhet. Därför är önskvärt med så få ändringar som möjligt på anläggningen då den behöver vara tillgänglig årligen under en lång period. Det är viktigt att parterna håller en kontinuerlig dialog om allt som berör anläggningen, samt att särskilt möte gällande ledningens utformning sker med projektör i ett tidigt skede.

Samebyn har en flyttled där renarna flyttas från vinterbete till sommarbete vid Porjus där det är mycket svårt att ta sig förbi då området är smalt. Detta är den enda flyttvägen för samebyn och området är därför mycket störningskänsligt.

Samebyn framför att de förväntar sig att projektet ser till att det blir så få störningar på renskötseln som möjligt. Samebyn nämner hänsynsätgärder som skulle kunna vidtas. Samebyn framhåller att det är väldigt viktigt att dialog sker tillsammans med utförarna och ser att en kontaktperson för entreprenaden behövs. En dialog med kommunikationsplan vore önskvärd.

Unna tjerusj

Ett samrådsmöte hölls med Unna Tjerusj sameby 2022-04-25. Syftet med mötet var att presentera underlaget samt inhämta synpunkter på hur förslagna dragningar påverkar samebyn.

Samebyn framför att det är positivt att man i korridor P går i befintlig ledningsgata. Korridor M är inte acceptabel och måste ändras helt om den blir aktuell. Samebyn förutsätter fördjupad diskussion om korridor M blir aktuell att söka koncession för.

Samebyn har en permanent anläggning längs med korridor P/P1. Samebyn framför att de ser en risk att anläggningen inte kan nyttjas under byggtid. Samebyn tror dock att logistiken kan gå att lösa och fortsatt dialog angående detta ska ske.

Samebyn framhåller att störst störning sker under byggtid för korridor P/P1, där den stora utmaningen är närvaro av människor och maskiner i området. Hur stor störningen blir är beroende på vilken tid på året som aktiviteten äger rum. När en ledning är byggd används ledningsgatan för skoterkörning, vilket innebär störningar för samebyn.

Samebyn framhåller vikten av god kommunikation mellan samebyn och projektören samt entreprenören och att samtliga parter blir väl införstådda med tidigare diskussioner.

2.4.2 Inkomna skriftliga yttranden under avgränsningssamrådet

33# Báste čearru (Baste sameby)

Samebyn kräver att samråd angående placering av station. Eftersom utredningsområdet berör en stor yta och det är viktigt för renskötselns bedrivande.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät tackar Báste čearru för synpunkterna. Svenska Kraftnät avser att ha en fortsatt dialog med samebyn avseende stationsplaceringen.

2.5 Intresseföreningar och övriga aktörer

I denna del redogörs för yttranden från intresseföreningar och övriga aktörer, som till exempel verksamhetsutövare. Följebrevet ”inbjudan till samråd remissinstanser” som skickades ut återfinns i bilaga 3. Lista över yttranden som inkom under avgränsningssamrådet redovisas i bilaga 6.

30#Inlandsbanan AB (IBAB)

Inlandsbanan AB (IBAB) har i sak inget erinra mot en ny kraftledning i de två redovisade alternativen P, P1 respektive M.

I det fall att delalternativet P1 blir aktuellt förutsätter IBAB att Svenska Kraftnät tar initiativ till ett tidigt samråd i kommande projektering med tanke på det säkerhetsavstånd som föreligger i förhållande till järnvägen och en eventuell urspårning på denna.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät tackar Inlandsbanan AB för synpunkterna. Inför detaljprojekteringen kommer kontakt att tas med bolaget i det fall alternativ P1 blir aktuellt.

53#Gällivare sockens hembygdsförening

Gällivare sockens hembygdsförening lämnar följande synpunkter på korridor P:

- Bullret från biltrafiken på väg 45 mot Porjus är väldigt hög mot ängen. Det är glest med träden och en öppen myr mellan vägen och hemmanet. Hembygdsföreningen undrar om man kan dra ledningsgatan dit utan att öka på bullret?
- I skogsområdet mellan ängen i Abborrträsket och kabellinjen finns flera gamla härdar som inte är utmärkta av länsstyrelsen. Och rakt bakom Abborrträsket vid Nietsakstranden fanns rester och slagg av myrsmalm som bedöms vara handverktyg för skinnberedning och ett yxhuvud.
- Längs sträckan från Nietsak mot Gällivare följer linjen och rallarstigen parallellt med E45. Där i området finns fler kokgropar som inte heller är registrerade hos länsstyrelsen.

- Det är bra om rallarstigen hålls tillgänglig för vandraren (Där linjen korsar rallarstigen). Om stigen blir sumpig eller får markvatten så bör det läggas spångar där.

Hembygdsföreningen vill som kompensation att en liten parkeringsplats anläggs vid ena påstigningen till rallarstigen vid E45 på koordinaten RT90 7447330815, 1691029.215. Och även att ett fågeltorn uppförs vid Abborrträsket.

Föreningens samordnare och eventuellt någon från Naturskyddsföreningen och Gällivare sockens hembygdsförening följer gärna med på inventeringen inom dessa områden med både fornlämningarna och växterna.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät tackar Gällivare sockens hembygdsförening för informationen och synpunkterna. Synpunkterna och informationen kommer beaktas vid den fortsatta processen med framtagandet av ansökan med tillhörande MKB

Det är verksamhetsutövaren, i detta fall Trafikverket, som har ansvar för vägtrafikbullret. Svenska kraftverk har dock som ambition att så långt möjligt minimera intrånget och avverkningen av träd i det aktuella området.

Kontakt kommer att tas med föreningen innan arkeologisk utredning steg 1 och naturvärdesinventering genomförs.

31#Luossavaara-Kiirunavaara AB

Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB) har sammanfattningsvis lämnat följande synpunkter och information.

Planen för anläggande av ny ledning till Vitåfors är en viktig första del för att öka kraftuttaget och möjliggöra LKAB:s omställning till koldioxidfria processer av järn.

Både det huvudsakliga ledningsdragningsalternativet Porjusberget (P, P1) och alternativet Messaure (M) bedöms fungera i förhållande till LKAB:s behov och markförhållanden. Ledningsalternativet Porjusberget bedöms dock i nuläget underlätta vid fortsatt ledningsdragning från transmissionsnätstationen in till LKAB:s industriområde jämfört med alternativ Messaure eftersom en ny ledning då behöver passera en stor del av industriområdet för att nå LKAB:s anslutningspunkt.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät tackar LKAB för informationen och synpunkterna. Synpunkterna beaktas i den fortsatta processen med framtagandet av ansökan med tillhörande MKB.

58#Rävdalsgruppen

Rävdalsgruppen sammanfattningsvis lämnat följande synpunkter och information.

Någon hänsyn till naturvärden i ett begränsat område inte har tagits i samband med förslaget av korridor M. Det gäller området som i folkmun kallas för Rävdaalen och som är beläget nära samhället Koskullskulle.

Länsstyrelsen har under 2022 beslutat att klassa det aktuella området i Koskullskulle för naturreservat. Området hyser bl.a. ett antal nyckelbiotoper av högsta rang i frågan om förekomst av bombmurkla (*sarcosoma globosum*). I området förekommer också orkidéer såsom skogsfrun, nornan och knärot samt röd trolldruva (NT). Utöver dessa nämnda arter finns ett stort antal rödlistade arter.

Rävdalsgruppen oroas över markskadorna som kommer att ske i samband med exploateringen av marken i samband med uppsättningen av stolpar. Skogen ska tas ner, marken ska röjas, betongfundament ska gjutas. Detta kommer att ske i närheten av bombmurkle-lokalerna

Även fågellivet i Rävdaalen påverkas negativt. Flera av arterna kräver orörd gammelskog för sin fortlevnad, tex lappmesen, lavskrikan, talltitan och trädkryparen. För att inte tala om alla hackspettsarterna.

Hela området är ett välbesökt rekreationsområde som innefattar en ravin (Djävulsklyftan) som är ca 2 km lång, 50-100 bred och ca 30 meter som djupast och vattenfylld. Dragningen av kraftledningen påverkar upplevelsen att vandra i området ytterst negativt.

Rävdalsgruppen rekommenderar att förslaget om korridor M inte ska verkställas av hänsyn till dom unika naturvärdena som finns i området.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät tackar Rävdalsgruppen för informationen och synpunkterna. Beslut om att utreda området avseende bildning av ett naturreservat fattades efter det att samrådsunderlaget publicerats.

Svenska kraftnät har valt att arbeta vidare med alternativen P/P1 och korridor M är inte längre aktuell för projektet.

46#SCA

SCA har i sitt yttrande följande framfört följande.

De olika alternativen (Vitåfors och Porjusberget alt. Vitåfors och Messaure.) berör två av SCAs fastigheter – Nietsak 1:5 respektive Gällivare 73:1. Båda alternativen är ok. Dock måste NV träd läggas in i beståndet om sträckan som berör Nietsak 1:5 blir aktuellt; det vill säga huvudalternativet.

SCA:s naturvårdsspecialist har förmedlat shape-filer berörande SCAs mångfaldspark Peltovaara-Nietsak och de frivilliga avsättningar med olika naturvårdsmål som SCA har längs sträckan för den planerade ledningen

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät tackar SCA för informationen och synpunkterna.

Informationen kommer beaktas vid den fortsatta processen med framtagandet av ansökan med tillhörande MKB.

Kontakt kommer att tas med SCA:s naturvårdsspecialist avseende shape filer för NV-träd.

26#Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall Eldistribution AB har i sitt yttrande lämnat uppgifter om att:

- Korridor P går parallellt med befintliga regionnätsledningar som tillhör Vattenfall Eldistribution på hela sträckan. Korridoren sträcker sig från utredningsområde station vid Malmberget och går parallellt med befintlig regionnätsledning fram till korsning med Inlandsbanan väster om Gällivare.
- Korridor P1 går från utbredningsområdet station i den norra delen av P, och går parallellt med en ny 130 kV regionnätsledning som uppförs av Vattenfall Eldistribution, tills kraftledningsgatan möter korridor P vid Inlandsbanan.
- Korridor M går huvudsakligen parallellt med befintliga 130 kV regionnätsledningar som ägs av Vattenfall Eldistribution

Vattenfall Eldistribution har i sitt yttrande lämnat följande synpunkter:

Parallella luftledningar som tillhör olika nätägare ska om möjligt vara placerade på skilda stolpar.

- Då befintlig och/eller tillkommande luftledning har spänningsnivå över 55 kV gäller ett horisontellt avstånd på minst 9 meter mellan ledningarnas närmaste faser.
- Ny korsande luftledning ska utföras enligt Svensk Standard SS-EN 50341.

När ledningar byggs parallellt såsom i detta fall, måste problematiken med induktion tas med och utredas. Ur arbetsmiljösynpunkt är det viktigt att ha ett längre parallellt avstånd mellan ledningarna.

Vattenfall Eldistribution vill även påtala till SvK att fas-skruvning måste ses över av SvK.

Telestörningsnämnden – TSN

För ny elanläggning som placeras i närheten av Vattenfalls nätanläggning gäller att matningen till denna ska vara försedd med extra yttre isolation på så lång sträcka att isoleravstånden uppnås. I detta sammanhang hänvisas till Telestörningsnämndens (TSN) meddelande nummer 21.

I TSN meddelande nummer 21 under rubrik "Avstånd mellan friledningar för högspänning och annan markförlagd anläggning med hänsyn till markpotential" står:

- För att förebygga risk för skador på i marken nedgrävda ledningar och kablar vid åsknedslag eller jordfel på närliggande friledning för högspänning bör angivna avstånd hållas mellan de nedgrävda ledningarna och friledningens i markförlagda metalliska delar (stolpar, stag, jordtag, genomgående markledare).

I TSN meddelande nummer 21 under rubrik "Avstånd mellan starkströmskabel för högspänning och andra markförlagda anläggningar" står:

- För att förebygga risk för skador på i marken förlagda ledningar och kablar vid normal drift eller jordfel på närliggande starkströmskablar för högspänning bör angivna avstånd hållas.

För gällande avstånd se TSN meddelande nr 21.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät tackar Vattenfall Eldistribution AB för information och synpunkter. Informationen och synpunkterna kommer beaktas i den fortsatta planeringen av ledningen och i det kommande HMSK-arbetet.

Svenska kraftnät avser att ha en fortsatt dialog med Vattenfall.

62# Sámiid Riikkasearvi (Svenska Samernas Riksförbund, SSR)

SSR har i sitt yttrande framfört följande:

De föreslagna åtgärderna från Svenska kraftnät påverkar både det enskilda och det allmänna intresset till stor grad och det föreligger en stor risk att renskötseln påtagligt påverkas, inte bara för en sameby utan för flera.

SSR uppmärksammar att det i samrådsunderlaget saknas redovisning för hur såväl byggfasen som driftfasen kommer att påverka renskötseln. Även förslag för skadeförebyggande och skadelindrade åtgärder saknas, vilket är ett krav enligt miljöbalken. Svenska kraftnät skriver i underlaget att samråd med samebyar ska göras för att klarlägga åtgärdernas påverkan och hur arbetet med skadeförebyggande arbetet ska läggas upp.

SSR är positiv till myndighetens intentioner och har förstått att samråd med berörda samebyar har genomförts ett flertal gånger. SSR vill poängtera att åtgärdernas påverkan och den kumulativa effekt som tillkommer på renskötseln i området är väldigt viktiga att utreda tillsammans med berörda samebyar. SSR uppmanar att myndigheten, vid samråd med samebyarna, respekterar principen om fritt och informerat förhandssamtycke (FPIC) innan åtgärder vidtas.

SSR uppmanar att beakta de åsikter som framkommer från samebyarna då det är de som besitter kunskapen om markerna och effekten av ännu en exploatering på området. SSR erinrar också om att samebyarnas åsikter ska tillmätas stor betydelse i frågor som berör dem, vilket framgår att rättspraxis, jmf bl.a. hänvisning till Girjasmålet m.fl.

SSR uppmärksammar att enligt gällande rätt ska även de kumulativa effekterna från andra exploateringar och projekt på det i ansökan angivna området beaktas.

SSR anser att alla de tre föreslagna alternativen för dragningen av kraftledningen på olika sätt påverkar renskötseln på betydande sätt. Inget av alternativen är optimal utifrån renskötselns och renens perspektiv. Korridor M planeras på Báste čearru, Unna tjerusj, Sirges, Gällvare, Slakka, Udja, Jáhkágaska tjiellde och Tuorpon samebyars betesmarker. Korridoren berör flera riksintresseområden för flertalet samebyar. Korridor P, samt P1, planeras på Unna tjerusj, Sirges och Baste čearru samebyars betesområden. Även här berörs flera riksintresseområden för rennäringen, korridoren korsar dessutom flera flyttleder och sammanfaller med flera kärnområden. Utöver riksintresset berörs även trivselland, svåra passager och renstängsel. Båda alternativen innebär ytterligare ingrepp på natur och viktiga betesmarker tas i anspråk.

SSR gör bedömningen att ingen av alternativen är optimal, men utifrån dessa alternativ är ändå korridor P eller P1 att föredra då det finns möjlighet att på stor del av sträckan ta över ledningsgatan för en av två parallellgående och befintliga regionsnätledningar.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät och tackar SSR för information och synpunkter och noterar att SSR anser att inget av alternativen är optimal, men utifrån dessa alternativ är ändå korridor P eller P1 att föredra. Svenska kraftnät har valt att arbeta vidare med alternativen P/P1 och korridor M är inte längre aktuell för projektet.

Vid dialog med samebyarna har det framgått att av Jokkmokksbyarna (Sirges, Slakka, Udja, Jáhkágaska tjiellde och Tuorpon) är det Sirges och Slakka samebyar som ansett sig berörda av utredningsområdet och av dessa endast Sirges som anser sig berörda av huvudalternativet P/P1 utöver Unna tjerusj och Báste čearru.

Kumulativa påverkan och effekter för rennäringen kommer att utredas i samband med framtagandet av kommande rennäringanalys och redovisas i MKB. Påverkan kommer att beskrivas både för byggfas som driftfas.

Svenska kraftnät har vid samråd/dialog med rennäringen beaktat principen om principen om fritt och informerat förhandssamtycke FPIC. Principen kommer även beaktas i den kommande processen med framtagandet av kommande ansökan med tillhörande MKB.

62#Norrbottnens Ornitologiska Förening (NOF)

NOF har sammanfattningsvis lämnat följande synpunkter i samband med det kompletterande samrådet för delsträckan inom utredningsområde V för hela sträckan:

NOF förordar starkt att alternativet med dragning i befintlig ledningsgata förordas även om denna ledning går genom Natura 2000-områden. NOF kräver att arbetet i vissa sträckor sker utanför häckningsperioden för viktiga arter och uppmanar starkt att planeringen sker i fortlöpande samråd med ornitologisk expertis.

NOF poängterar att två områden är särskilt kritiska vad gäller ledningsdragningen: Stubba och Rävdaalen. NOF önskar att få koordinater till stolplaceringen inom Stubba. NOF uppger om att skogsområdet runt Rävdaalen är en av de få kvarvarande områdena, som är tätortsnära, speciellt känsliga och viktiga för fågellivet. Där har NOF många matningar för bland annat viktiga arter som lappmes. NOF anser att ledningarna bör läggas utanför skogsområdet.

Vad gäller övergångar över vattendrag, sjöar och större öppna ytor ska fågelavvisare sättas upp. NOF uppger om att Rävdaalen framgent kommer att tilldelas en skyddsklass, enligt länsstyrelsens information, och därför är det särskilt olämpligt att göra åverkan inom detta område innan skyddet har trätt i kraft.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät tackar NOF för informationen och synpunkterna.

Kommande ansökan och MKB ska beskriva vilken påverkan på naturmiljön som kommer att ske i anläggningsskedet i form av avverkning, transporter, grundläggningsarbeten etcetera samt vid drift- och underhållsarbeten. Handlingarna ska också redogöra för vilka skydds- och hänsynsåtgärder som planeras för att minimera negativ påverkan vid anläggning av ledningen samt vid drift och underhåll, däribland placering av fågelavvisare.

Länsstyrelsens arbete med områdesskydd är ett pågående arbete där områden tillkommer och gränser ritas om allt eftersom vi får kännedom om naturvärden och nya inventeringar genomförs. I kommande MKB kommer Svenska kraftnät redogöra för planerade skydds- och hänsynsåtgärder i dessa objekt. Kommande handlingar ska företaget redogöra för om det går att anpassa ledningen eller ledningsgatan i objekt med höga skogliga naturvärden så att skogen i större utsträckning kan sparas.

2.6 Berörda fastighetsägare och allmänheten

I denna del redogörs för yttranden från berörda fastighetsägare och från allmänheten. Följebrevet (Inbjudan till samråd berörda fastighetsägare) som skickades ut återfinns i bilaga 4. Annons i tidningar redovisas i bilaga 5. Lista över yttranden som inkom under avgränsningssamrådet redovisas i bilaga 6.

59# [REDACTED]

Fastighetsägaren driver en affärsverksamhet vars grund är jakt i orörd storslagen vildmark vilket marknadsförs i Sverige men för internationella kunder. Affärsverksamheten är under stark utveckling.

Fastighetsägaren föredrar, med hänvisning till naturmiljön, det unika världsarvet Laponia samt för den verksamhet som han bedriver, korridor M.

Fastighetsägaren har även lämnat omfattande synpunkter kring ledningens lokalisering samt hur ledningen kommer att påverka fastighetsägarens verksamhet. Se yttrandet som bifogas i sin helhet i bilaga 7. Nedan ges exempel på hur fastighetsägaren anser att verksamheten påverkas.

Fysiskt intrång: Ledningens längd inom fastigheten uppgår till ca 6 700 meter.

Ljud. Med en ledning på 400kV så kommer störningen att öka markant, samt korsar störningen rakt genom fastigheten.

Landskapsbild. För en verksamhet på en fastighet som säljer upplevelser baserad på en orörd natur kommer det alltid att finnas en visuell påverkan oavsett val av stolpmodell då man vistas i området.

Tillfälliga vägar och upplag. Återställandet av tillfälliga vägar och upplag kommer att ta lång tid. Inom en fastighet där man säljer upplevelser baserad på orörd vildmark kommer detta att få omfattande konsekvenser. Fastighetsägaren har själv aktivt valt att inte bygga ut vägnätet för att bibehålla orördheten i skogsmarken.

Naturmiljö. Riktlinjen "bedömningsmetodik för luftledningar" missar att kvantifiera antalet olika områden och missar även den totala sträcka man påverkar de olika naturmiljöerna. Den totala påverkan för naturmiljön måste vara mindre vid anläggandet av ledning i korridor M jämfört med korridor P.

Rekreation och friluftsliv. Samrådsunderlaget beskriver endast Riksintressen för friluftsliv samt några andra intressen. Det tar inte hänsyn till en i regionen unik

fastighet med upplevelsebaserad verksamhet som bygger på en orörd storslagen vildmark.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät noterar att fastighetsägaren föredrar korridor M och tackar fastighetsägaren för information och synpunkter om de olika alternativen.

Informationen och synpunkterna från markägaren beaktas i det fortsatta arbetet i projektet. Svenska kraftnät avser att ha en fortsatt dialog med fastighetsägaren. Svenska kraftnät har valt att arbeta vidare med alternativen P/P1 och korridor M är inte längre aktuell för projektet.

Svenska kraftnät kommer att ta fram en landskapsanalys. För att underlätta bedömningen av den visuella påverkan av ledningen på utpekade kulturmiljöer, landskapsbild och upplevelsevärden kommer även fotomontage tas fram. I arbetet med kommande MKB kommer Svenska kraftnät att redovisa en alternativutredning. I utredningen kommer motiven till vald sträcka och teknik ytterligare förtydligas. Slutligt val av sträcka görs utifrån en samlad bedömning av påverkan och konsekvenser för samtliga miljöaspekter som redogjorts för i samrådsunderlaget och kommande MKB.

60#

Fastighetsägarna motsätter sig att den planerade elledningen dras i enlighet med alternativ korridor M. Vidare anser de att en sådan placering dessutom skulle strida mot de allmänna hänsynsregler som stadgas i miljöbalken.

Fastighetsägarna framför bland annat följande:

- Om utbyggnaden sker i korridor M enligt förslaget innebär det att ledningen kommer att placeras på fastigheten, inte långt från bostadshuset.
- Detta skulle påverka markägarna negativt. De naturvärden som markägarna uppskattar skulle riskeras och det friluftsliv som markägarna och deras familjer ägnar sig åt kommer att påverkas mycket negativt. Under anläggningsfasen skulle markägarna och deras familjer störas av buller från maskiner och utrustning eftersom fastigheten är belägen inom kraftledningens närområde. När kraftledningen väl är uppförd och i drift skulle störningar uppstå i form av ljud och vibrationer från själva ledningen.

Vidare skulle kraftledningen och den kraftledningsgata som måste röjas förfula fastigheten och omgivande skogsområde visuellt.

- Placeringen skulle dessutom innebära att familjerna – bland annat mycket små barn – fick lov att vistas mitt i de magnetiska fält som alstras av ledningen. Detta kan knappast anses vara hälsosamt. Kraftledningen skulle således vara mycket störande för alla som vistas på fastigheten. Störningarna skulle vara permanenta och konstanta.
- Sammanfattningsvis kan konstateras att en linjedragning i enlighet med alternativ korridor M skulle förändra markägarnas förutsättningar att nyttja fastigheten jämfört med idag. Värdet på fastigheten skulle dessutom minska.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät noterar fastighetsägarens synpunkter och tackar för dessa. Svenska kraftnät har valt att arbeta vidare med alternativen P/P1 och korridor M är inte längre aktuell för projektet.

61# [REDACTED]

Av de tre föreslagna korridorerna i samrådsunderlaget föredrar fastighetsägarna i första hand korridor P. Orsakerna är främst att den är kortare (45 km mot 72 km) och delvis går i befintlig ledningsgata, vilket sparar både skog och stora koldioxidutsläpp om man tänker sig alternativet med luftledningar. En annan fördel är att den bitvis går parallellt med en större väg.

Fastighetsägarna anser att projektet allvarligt bör överväga markkabel längs med hela eller stora delar av den föreslagna sträckningen. Markkabel och luftledning är två tekniker som kan kombineras, vilket gjorts både i Sverige och utomlands.

I andra hand förespråkar fastighetsägarna korridor M. Alternativet är sämre genom att det är avsevärt längre och kräver därigenom betydligt mer resurser vid anläggningen. Om alternativet med luftledningar väljs orsakar korridor M betydligt större skador på skogen och betydande koldioxidutsläpp respektive minskad kolinbindning genom att den till stor del kommer att dras genom obanad skogsmark. Även här berörs skyddade naturområden. Samma sak gäller i det fallet, dragningen måste ske så att ingen eller endast obetydlig negativ påverkan på dessa sker. Alternativet markkabel längs hela eller stora delar av sträckan måste övervägas seriöst och inte bara standardmässigt avvisas.

Fastighetsägarna motsätter sig det kraftigaste korridor P1.

I yttrandet framför fastighetsägarna flertalet synpunkter som sammanfattas nedan, hela yttrandet bifogas i bilaga 8.

Rennäringen. Renskötseln är en viktig näring i det aktuella området. I schemat över potentiella skador av ledningsdragningarna finns den, trots detta, inte med bland de 11 intressena i samrådsunderlaget, utan rutorna lämnas blanka.

Fastighetsägarna begär att alla berörda intressenter ska likabehandlas. Samtliga nio berörda samebyars synpunkter, ev justeringar eller andra överenskommelser ska redovisas öppet och inte bara avhandlas i slutna rum utanför offentlighetens ljus.

Markägarintresset. Fastighetsägarna anser att markägarna särbehandlas negativt bl.a. genom att de inte tillhört de som har bedömts ha särskilda intressen och bjudits in till tidig dialog.

I den samlade bedömningen av skadeverkningarna på olika intressen av de föreslagna korridorerna anges beträffande intrånget i skogsbruket "Inga negativa konsekvenser." Att få en 65 meter bred ledningsgata med 60 meter höga stolpar och stora betongfundament dragen genom ett litet skogsskifte, få skog som värdats i generationer nedhuggen och för evigt berövas betydande markområden mot låg eller obefintlig ersättning har alltså, enligt Svenska kraftnät, inga negativa konsekvenser för markägaren. Hur lågt markägarnas intressen värderas kan knappast sägas tydligare.

Är teknikförbud lösningen? Fastighetsägarna anser att nätbolagen strävar mot ett förbud för markabel utanför tätbebyggt område (region- och transmissionsnäten). Bl.a. med hänvisning till att de tre största nätbolagen i en inläga till regeringen den 29 januari 2021 föreslagit att regeringen i praktiken ska besluta att luftledning utgör bästa möjliga teknik vad gäller region- och transmissionsnäten samt att det i normalfallet i koncessionsärenden också räcka med en allmän beskrivning av teknikvalet och inte krävas en analys av markkabel som alternativ i det enskilda fallet.

Luftledning eller markkabel? Förutom tvister om den mest lämpliga dragningen av en elledning, har det på senare år blivit allt vanligare med konflikter om huruvida elen ska gå i luftledning eller förläggas i markkabel. Något förenklat brukar då jordbrukare, skogsägare, småföretagare inom turistnäringen och miljövänner förespråka markkabel. Argumenten är bl a att den gör betydligt mindre markintrång genom en mycket smalare ledningsgata, inga massiva betongfundament behövs och inte heller några höga stålstolpar, vilket förbättrar det visuella intrycket. Alternativet skapar

heller inga barriäreffekter, vilket är positivt för flora och fauna. Risken för fågelkollisioner är noll. Ledningen är också betydligt bättre skyddad mot påverkan från väder och vind. Markkabel har även totalt sett ett betydligt lägre koldioxidavtryck än alternativet luftledning. Ibland förs det också fram ett demokratiskt argument, eftersom de flesta berörda föredrar markkabel bör detta alternativ väljas i första hand. De stora nätbolagen däremot förespråkar att enbart luftledningar ska användas utanför tätbebyggt område. Argumenten är att de är billigare att anlägga och att markkabel skulle ha en högre felfrekvens.

Ofullständigt underlag. Fastighetsägarna anser att underlaget är undermåligt. Det är omöjligt för den berörda markägaren att se hur den föreslagna ledningen berör vederbörandes ägor. Ingen karta i större skala med inritade ägo gränser medföljer, trots att nätbolagen har tillgång till sådana. Markägaren erbjuds alltså att ge synpunkter på något som han/hon inte vet något om.

Lagstiftningen. Fastighetsägarna anser med hänvisning till hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken att det är verksamhetsutövaren som har bevisbördan för att markkabelalternativet skulle vara orimligt ekonomiskt betungande. Vidare anser fastighetsägarna att Svenska kraftnät i samrådsunderlaget avfärdat alternativet markkabel på bara några rader. Det har alltså inte gjorts någon seriös och grundlig jämförelse mellan de två alternativen, markkabel och luftledning.

Svenska kraftnäts kommentarer:

Svenska kraftnät noterar att fastighetsägarna i första hand föredrar korridor P. Svenska kraftnät har valt att arbeta vidare med alternativen P/P1 och korridor M är inte längre aktuell för projektet. Svenska kraftnät tackar fastighetsägaren för synpunkterna. Informationen och synpunkterna kommer beaktas vid den fortsatta processen med framtagandet av ansökan med tillhörande MKB. Nedan besvaras yttrandet utifrån underrubriker.

Rennäringen

En rennäringanalys kommer att tas fram i samråd med samebyarna. Bedömning av påverkan och konsekvenser för rennäringen görs i samråd med berörda samebyar och redovisas i kommande MKB.

Markägarintresset

I den tidiga delen av ett våra projekt gör Svenska kraftnät en framkomlighetstudie för att identifiera olika alternativa korridorer - bredare områden inom vilka den nya förbindelsen kan placeras. Därefter görs utredningar och kartläggningar av värden som boendemiljöer, natur- och kulturvärden, byggbarhet och samhällsekonomiska värden som är avgörande för förbindelsens placering. I detta skede för Svenska kraftnät dialog med berörda kommuner och länsstyrelser samt andra aktörer som kan ha avgörande intressen, som Naturvårdsverket och Försvarmakten, och det är något vi i vår process kallar myndighetsdialog. För detta projekt genomfördes även en tidig dialog med aktörer som kan ha avgörande intressen i utredningsfasen. I dessa skeden har vi inte något konkret förslag på dragning vilket innebär att vi ej heller vet vilka markägare som kan komma att bli berörda. Så snart projektet konkretiseras intensifieras dialogen med markägare. Stolpplaceringen är ett exempel på aktivitet där nära dialog sker mellan markägare och Svenska kraftnät sker för att minimera intrånget. Dialog om stolpplaceringar sker vanligen i projektets senare skeden när koncessionsansökan skickats in.

När Svenska kraftnät arbetat fram ett lämpligt sträckningsförslag presenteras det tillsammans med bakomliggande utredningar och bedömningar i ett samrådsunderlag. Samrådsunderlaget skickas ut till berörda fastighetsägare, närboende, ytterligare intressenter och tillgängliggörs även för allmänheten att ta del av. Sedan startar samråd där de som vill har möjlighet att skicka in information som kan vara av värde för valet av den slutgiltiga placeringen av ledningen.

Avseende ledningsgatans utförande och bredd, samt stolparnas höjd vill Svenska kraftnät förtydliga följande:

- > Ledningen planeras i, eller bredvid befintlig ledningsgata.
- > Breddningen av befintlig ledningsgata kan bli upp till 20 meter för de sträckor där Svenska kraftnät kommer att ha möjlighet att ta över Vattenfalls ledningsgata.
- > I de fall där sträckningen planeras där befintlig ledningsgata inte kan övertas blir breddningen uppemot 40 meter.
- > Stolphöjden är generellt 35 meter. Mer utförlig beskrivning av stolptyper görs i kommande miljökonsekvensbeskrivning.

Den samlade bedömningen i samrådsunderlaget har gjorts utifrån befintligt kunskapsläge och kan med ökad kunskap som erhålls i samråd och efter genomförda inventeringar komma att förändras. Slutlig bedömning görs i kommande MKB.

Luftledning eller markkabel

Markförlagd växelströmskabel, ibland kallat markkabel, kan endast användas i begränsad omfattning i 400 kV växelströmsnätet. De huvudsakliga skälen för det är att markkabelförbindelser har högre felfrekvens och längre reparationstider vilket resulterar i en lägre tillgänglighet. Vidare medför installation av markkabel tekniska risker kopplat till elkvalitet i form av en kraftig sänkning av kraftsystemets resonansfrekvenser, vilket i slutändan kan leda till avbrott i elleveranser och utrustning som går sönder. En för stor andel markkabel i systemet är därför inte möjlig då det skulle resultera i en för låg driftsäkerhet. Markkabel har dessutom kortare livslängd och högre investeringskostnader.

Dessa risker som finns gällande markkabel i transmissionsnätet innebär att markkabel bara övervägs om det är miljömässigt motiverat, tekniskt hanterbart och där framkomlighet för luftledning inte bedöms finnas. När det gäller den nya 400 kV-ledningen till Vitåfors är bedömningen att det finns framkomlighet för en luftledning längs cirka hela sträckan.

Svenska kraftnät kommer i arbetet med kommande MKB att redovisa en alternativutredning. I utredningen kommer motiven till vald sträcka och teknik ytterligare förtydligas.

Ofullständigt underlag

Detaljkartor över korridorernas dragnings, samt berörda intressen finns tillgängliga på projektets hemsida (<https://www.svk.se/utveckling-av-kraftsystemet/transmissionsnatet/transmissionsnatsprojekt/vitafors-porjusberget/>). Svenska kraftnät är behjälpliga med att skicka ut fysiska utskrifter av samrådsunderlaget om så önskas.

Lagstiftningen

Svenska kraftnät kommer i kommande ansökan redogöra för hur hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken efterlevs

2.7 Hur miljökonsekvensbeskrivningen utvecklas efter inkomna synpunkter

I detta avsnitt redogörs sammantaget för synpunkter som lett till förändringar eller tillägg i miljökonsekvensbeskrivningen.

2.7.1 Förändring av innehåll och utformning av MKB

Svenska kraftnät kommer att använda föreslagen innehållsförteckning som presenteras i samrådsunderlaget för avgränsningssamråd som genomfördes våren 2022, tabell 3 i avsnitt 2.7.3 nedan, med följande tillägg eller förtydligande:

Naturmiljö

Svenska kraftnät kommer att tydliggöra och utreda växthöjden på skogen i områden med höga naturvärden. Avverkning av skog undviks så långt det är möjligt.

Svenska kraftnät kommer fördjupat att beskriva våtmarkernas värde i avsnittet. För att kunna göra detta genomförs en våtmarksinventering och en hydrologisk utredning som inkluderar konnektivitetsanalys. I avsnittet kommer påverkan och konsekvenser av sökta åtgärder att presenteras.

En redovisning av de punkter avseende bedömning av skador på arter och naturtyper (Natura 2000) som länsstyrelsen efterfrågat i sitt yttrande kommer att redovisa i avsnittet naturmiljö.

Landskapsbild

Svenska kraftnät kommer i MKB att tydliggöra den visuella inverkan som ledningar har genom att göra en landskapsbildsanalys och även ta fram fotomontage.

Rennäring

De punkter som länsstyrelsen listat avseende innehåll i MKB för renskötselområden kommer att tas med i MKB:n.

Kulturmiljö:

Svenska kraftnät kommer även att ta fram en kulturmiljöanalys. Analysen kommer att utgöra en del av underlaget för att bedöma konsekvenserna för historiska landskapet vilket tillsammans med hänsyns- och skyddsåtgärder kommer att redovisad i MKB:n.

2.7.2 Inventeringar och ytterligare utredningar inför framtagande av MKB

Utifrån inkomna synpunkter från remissinstanserna kommer Svenska kraftnät, utöver de utredningar, inventeringar och studier angivits i samrådsunderlaget ta fram följande analyser och utredningar inför det fortsatta arbetet med MKB:n:

- > Flyghinderanalys
- > Landskapsanalys med fotomontage
- > En rennärringsanalys kommer att tas fram i samråd med samebyarna. Bedömning av påverkan och konsekvenser för rennärringen görs i samråd med berörda samebyar och redovisas i kommande MKB. Hydrologisk utredning, konnektivitetsanalys.

2.7.3 Avgränsningar av MKB

Svenska kraftnät har valt att avgränsa kommande MKB utifrån tid, geografiskt område och miljöaspekter.

Tid

MKB:n avgränsas i tid till att beskriva nuläget och projektets påverkan och konsekvenser under bygg- och driftskedena. Miljökonsekvenserna kommer att beskrivas på kort (0-5 år, medellång (15 år) och lång sikt (20 år). Referensår kommer att vara 2046, det vill säga 20 år efter att kraftledningen planeras att färdigställas.

Geografiskt område

MKB:n kommer att omfatta den korridor som Svenska kraftnät väljer att gå vidare med efter avslutat avgränsningssamråd. Val av korridor kommer att göras utifrån tekniska förutsättningar, påverkan på miljöaspekter och ekonomi.

Ett influensområde kommer att definieras för varje miljöaspekt i MKB.

Influensområdet kan vara större än utredningsområdet eftersom påverkan från varje enskild miljöaspekt kan ske utanför utredningsområdet.

Svenska kraftnät redovisar och bedömer konsekvenser för objekt och intressen som ligger inom den planerade skogsgatan och dess direkta närhet som kommer att direkt påverkas av den planerade ledningen under både bygg- och driftskede. Svenska kraftnät bedömer även konsekvenser för intressen som inte berörs direkt och kan beröras indirekt, som till exempel landskapsbild, influensområden etcetera. I möjligaste mån

beskrivs även de kumulativa konsekvenserna från planerad ledning tillsammans med närliggande projekt i såväl Svenska kraftnäts som andra verksamhetsutövares regi.

Avgränsning av miljöaspekter

MKB:n avgränsas i sak gällande miljöaspekter och för vilket/vilka tillstånd MKB:n utgör underlag för, se tabell 5 nedan.

2023-12-27

2023-104548-0001

Tabell 5. Avgränsning av miljöaspekter

MILJÖASPEKT	MED I MKB	MOTIV TILL AVGRÄNSNING
Naturmiljö	Ja	Påverkan kan uppstå på områden med mycket höga naturvärden; världsarv, Natura 2000, riksintresse för naturvård, naturreservat, nyckelbiotoper utpekade av Skogsstyrelsen, områden utpekade i våtmarksinventeringen, myrinventeringen samt ängs- och hagmarksinventeringen, skyddsvärd statlig skog samt naturvärdesobjekt av påtagligt till mycket högt värde. Indirekt påverkan på arter som förekommer i nationalpark kan uppstå. Intrång i strandskyddade områden. Påverkan på rödlistade och skyddade arter. Vattendrag med miljö kvalitetsnormer finns, se Mark och vatten.
Landskapsbild	Ja	Upplevelsevärdena och landskapsbilden kan påverkas negativt, till exempel av kraftledningar i öppna marker som är synliga från långt avstånd.
Bebyggelse och boendemiljö	Ja	I korridor P, P1 och M går nära bebyggelse på vissa ställen. Boendemiljö och visuella aspekter behöver utredas. Elektriska och magnetiska fält behöver utredas.
Kulturmiljö	Ja	Påverkan kan ske på världsarv samt regionalt utpekade kulturmiljöer. Fornlämningar och övriga kulturlämningar finns inom utredningsområdena.
Naturresurs-hushållning	Ja	I området bedrivs aktivt skogsbruk vilket kan påverkas. Vattendragen är av betydelse som uppväxtmiljöer för fisk som yrkesfiskas i Östersjön. Påverkan kan ske på prospekteringsområde.
Rekreation och friluftsliv	Ja	Besöksmål för turism och friluftsliv i form av världsarv, Natura 2000-områden samt naturreservat kan påverkas negativt.
Totalförsvarets intressen	Ja	Påverkan kan ske på lågflygningsområde Norrbotten samt flera av totalförsvarets särskilda intresseområden. Inom vissa av dessa föreligger ett särskilt behov av hinderfrihet. Området ingår i samrådsområde med Försvarsmakten för objekt som är högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och 45 meter inom sammanhållen bebyggelse.
Rennäring och samebyar	Ja	Påverkan kan ske på skötselområden som utgör riksintressen (kärnområden och svåra passager) samt andra viktiga områden för samebyarna Unna tjerusj, Báste čearru, Sirges och Gällivare skogssameby.
Ledningens klimatpåverkan	Ja	Uppförande av ledningen kan leda till påverkan på klimatet genom utsläpp av koldioxid från skog (som avverkas och bundit koldioxid) samt produktion av stål och andra material som finns i stolpar, ledningar och stag. Under byggtiden sker utsläpp av koldioxid från skog som avverkas för byggvägar och från arbetsmaskiner.
Ljudeffekter	Ja	Kring kraftledningar kan ett knäppande eller fräsande ljud uppstå från koronauraddningar. Under byggtiden kan ljus uppstå från byggarbetena. Ljud kan bland annat skrämna renar och störa närboende.
Infrastruktur och planförhållanden	Ja	Föreslagna sträckningar passerar E45, inlandsbanan och mindre vägar. Korridor M går genom detaljplanerade områden.
Mark och vatten	Ja	130 kV regionnätledning som kommer att rivas i korridor P kan vara förorenad av kreosot. Detta kommer att undersökas vidare. Förekomst av brunnar och grundvatten kommer att undersökas. Projektet bedöms inte påverka miljö kvalitetsnormer för luftföroreningar och buller. MKB:n avgränsas till att endast omfatta miljö kvalitetsnormer för vatten. Miljö kvalitetsnormer för vatten kan påverkas under byggtiden om inte åtgärder vidtas.
Rivning av befintlig kraftledning	Ja	Åtgärder som krävs för befintlig kraftledning ingår inte i koncessionsansökan för planerad ledning utan genomförs inom ramen av befintlig koncession för PL31. Vissa av åtgärderna kräver dock dispens från naturreservatsföreskrifter/ tillstånd för Natura 2000, vilket kommer att beskrivas i MKB för Natura 2000 - tillstånd.

2023-12-27

2023-104548-0001

Bilageförteckning

1. Samrådsunderlag
2. Sändlista remissinstanser
3. Följebrev inbjudan till samråd remissinstanser
4. Följebrev inbjudan till samråd berörda fastighetsägare
5. Annonsering dagstidningar
6. Lista över inkomna yttranden
7. Yttrande [REDACTED]
8. Yttrande [REDACTED]
9. Sekretess 18 kap. 8 § p 5. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Yttrande från Luftfartsverket.